

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Інститут управління, психології та безпеки

Кафедра теоретичної психології

**ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОГО
НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ**

кваліфікаційна робота

здобувача вищої освіти

освітнього ступеня «бакалавр»

Анастасії-Софії НІКУЛЬШИНОЇ

4 курсу денної форми навчання

спеціальність 053 «Психологія»

ОПП «Психологія»

Науковий керівник

кандидат психологічних наук

Ольга БОРИСЮК

Рецензент

кандидат психологічних наук, доцент

Олександр КУЦІЙ

Кваліфікаційна робота допущена до захисту

«05» травня 2022 р., протокол № 10

завідувач кафедри теоретичної психології

доктор психологічних наук, професор

_____ **Зоряна КОВАЛЬЧУК**

Львів

2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ- ПСИХОЛОГІВ.....	7
1.1. Тлумачення понять мотив та мотивація у психологічній літературі.....	7
1.2. Структура мотиваційної сфери особистості студента у психологічних дослідженнях.....	13
1.3. Мотиваційна готовність студентів психологів до майбутньої професійної діяльності.....	17
1.4. Психологічні особливості розвитку мотивації навчання студентів в умовах дистанційного навчання.....	24
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ МОТИВАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ – ПСИХОЛОГІВ.....	30
2.1 Організація, проведення та методи дослідження.....	30
2.2 Аналіз отриманих результатів.....	32
ВИСНОВКИ.....	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	47
ДОДАТКИ.....	52

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Суспільство в якому ми живемо та вдосконалюємо власну особистість має певні вимоги до нашого становлення, через те, що освіта, наука та інноваційні технології швидким темпом йдуть вперед та потребують спеціалістів, які б запускали ці всі процеси і тримали їх на плаву. Для того, щоб майбутнім психологам було ефективніше та легше давати раду з навантаженнями необхідно мати мотивацію, адекватну самооцінку та впевненість у власних можливостях, щоб з всім цим справлятися та менше вигорати, як професійно так і емоційно. Термін мотивація - означає особливий стан людини, який спонукає до дії. Відіграє одну із ключових ролей в житті, бо саме від неї залежить успіх в роботі, навчанні та вирішенні повсякденних справ, чи проблем. Це є стрижень за допомогою якого людина відчуває свою впевненість, а коли є впевненість, тоді перешкоди стають простими щоденними завданнями. Мотивація має чіткий взаємозв'язок з мотивом. Мотив – причина, необхідність до вчинення будь – яких дій. Мотив формується до початку самої професійної діяльності.

Мотивація виступає, як одна із центральних проблем сфери психології. Все це відбувається через вивчення впродовж навчальної діяльності досліджень та теорій відомих авторів, які часто торкаються питання мотивів та активності людини. Відповідно, навчальна діяльність посідає першочергове місце у мотиваційній будові, адже мотиви, що стосуються навчання при набутті індивідуальністю досвіду є першими, що підсилюють нашу активність до певного роду діяльності.

Початковими на шляху розвитку теоретичних і практичних розробок по темі мотивації стали експерименти Елтона Мейо, праці Фредеріка Тейлора, теорії за Абрагамом Маслоу, Фредеріком Герцбергом, Лоулерем Портером, Едвардом Лоулерем, Дуглас Мак-Грегорем, Віктором Врумом та іншими. Теорії, які розвивалися протягом ХХ сторіччя є актуальними і зараз на

часовому етапі розвитку. Роботи, експерименти та дослідження перелічених вчених стали в нагоді практично в більшості галузях діяльності людей та часто застосовується на практиці.

Отже, обширне коло досліджень практичного та теоретичного значення теми мотивації зумовили вибір бакалаврської роботи *”Психологічні особливості мотивації до професійного навчання студентів-психологів”*.

Мета дослідження: вивчення особливостей мотивації навчальної діяльності студентів-психологів, як провідного чинника підготовки майбутніх фахівців.

Основні завдання дослідження:

- 1) розкрити сутність поняття «мотив» та «мотивація» у психологічній літературі;
- 2) з’ясувати структуру мотиваційної сфери особистості студента у психологічних дослідження;
- 3) проаналізувати мотиваційну готовність студентів до майбутньої професійної діяльності;
- 4) охарактеризувати психологічні особливості розвитку мотивації навчання студентів в умовах дистанційного навчання;
- 5) здійснити емпіричне дослідження психологічних особливостей мотивації до професійного навчання студентів-психологів.

Об’єкт дослідження: мотивація, як провідний чинник підготовки майбутніх фахівців

Предмет дослідження: психологічні особливості мотивації до професійного навчання студентів-психологів

Гіпотези дослідження:

1. Ймовірно, що навчальна мотивація студентів-психологів буде на високому рівні;
2. Припускаємо, що мотивація до професійного навчання студентів-психологів нерозривно пов’язана з відчуттям впевненості в собі;

3. Припускаємо, що мотиви у студентів будуть наближені до комунікативних.

Теоретико-методологічною основою дослідження виступили наукові погляди О.М. Леонт'єва, Клейтона Альдерфера, Абрагама Маслоу, Фредеріка Герцберга, Девіда Мак-Клелланда, Ф.Гілберта, Л.Гілберта, Е. Мейо, О. Шелдона, Ф.Тейлора, Т. Емерсона, Е.Лоулера, Д.Макгрегора, Л.Портера, Л. С. Виготського, М. Вольський, Г. Цехановский, М. Туган-Барановський, О.С.Анісімова, К.О.Абульханової-Славської, О.О.Деркача, В.Г.Зазикіна, Є.А.Клімова, О.О.Бодальова, Л.Н.Анциферової, Л.Е.Орбан-Лембрик, Є.І.Головахи, В.Е.Чудновським, А.Р.Фонарьовим, Д.Н.Завалішиною, Л.А.Джалагонією, Є.А.Максимовою, Д.Б.Богоявленською Т.В.Максимовою, Н.І.Пов'якель, Ж.П.Вірною, І.М.Попович, Н.В.Чепелевою, Т.А.Кадиковою, Л.М.Урупою та інші.

Наукова (теоретична) новизна – полягає у поглибленні та розширенні уявлення про особливості ролі мотивації до навчання у студентів-психологів, сутності теоретичних положень, детальному аналізі різними вченими цього поняття та взаємозв'язку із навчальною діяльністю та майбутньою професією, демонстрація результатів за проведеними методиками, зображених на схемах діаграмах.

Практичне значення результати дослідження і зроблені висновки можуть бути використані у роботі практичного психолога із клієнтами чи студентами щодо внутрішньої та зовнішньої мотивації та розв'язання проблем із тими, хто потребує цієї мотивації.

Методологія та методики:

теоретичні методи: аналіз, порівняння, узагальнення, конкретизація, індукція, класифікація, систематизація - дозволили описати наукові підходи, методи дослідження, розкрити сутність і зміст психологічних особливостей мотивації, опрацювати наукові психологічні джерела;

емпіричні методи: методики Т.Льїної «Мотивація навчання у вищому навчальному закладі», А.О. Реана, В.О. Якуніна «Діагностика навчальної

мотивації», тест С. Райдаса «На скільки я впевнений (-а) у собі», контент-аналіз;

статистичні методи: описова статистика, факторний аналіз.

Отримані дані піддавалися кількісному аналізу і якісної інтерпретації з подальшими змістовними узагальненнями. Статистична обробка даних і графічна презентація результатів здійснювалася за допомогою відомих методів математичної статистики з використанням пакета IBM SPSS Statistics 20 і Microsoft Office Excel.

Бакалаврська робота складається зі вступу, двох розділів (теоретичного та емпіричного), висновків, літератури та додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ- ПСИХОЛОГІВ

1.1. Тлумачення понять мотив та мотивація у психологічній літературі

Тема мотивації активно вивчалася ще з ХХ ст. та торкалася абсолютного кожного, хто її досліджував чи стосувався неї. Це досить важливе питання, адже включає в себе не лише мотивацію, але й мотиви, потреби, інтереси, прагнення, переконання, установки, ситуативні фактори та полімотивованість мети, тобто все, що наближене до цієї тематики [10].

Термін "мотивація", як в українській, так і у світовій літературі психологічної науки має багату історію. За кордонами розвитку теорій мотивації та мотивів, виділяються два найосновніші підходи стосовно їхнього пояснення. У першому підході, спостерігається зв'язок розуміння мотиву та мотивації, тобто стійких диспозицій особистості, котрі є регуляторами нашої поведінки в різноманітних ситуаціях. Другий підхід, характеризує мотивацію та мотиви, як ситуаційні інваріанти, що підкреслюють манери поведінки людей. Окрім двох підходів, доречним буде і виділення третього підходу, а саме – думки та судження дослідників, їх бачення на проблему, що хотіли віднайти хоча би якийсь компроміс у актуальному на той час питанні. Загалом класифікацій є безліч і при цьому ж існує суттєва небезпека у розумінні самими людьми суті цих трактувань. Окреслений нами напрям аналізу можна вважати евристичним та дихотомічним, бо містить своєрідний розподіл мотивації та мотивів, який мав місце у вітчизняній психології [11].

Нам відомо, що так само, як мотивація, мотив тлумачиться не однозначно. Мотив розуміється, як:

- усвідомлена причина, що лежить в основі вибору дій і вчинків особистості;

- предмет (ідеалізований, або матеріальний), який визначає та спонукає вибір напряму діяльності;
- спонукальні чинники, котрі відповідають за задоволення потреб, тобто це вся сукупність внутрішніх чи зовнішніх умов, що в свою чергу викликають нашу активність та з'ясовують спрямованість. [24]

Поняття мотивації та мотивів були розкритими ще на самому початку становлення психологічної науки. Так, В. Вундт розбирався в питанні мотивів і дійшов до висновку, що їх частина вольового акту складається із почуттів та уявлень, бо уявлення є спонукальними чинниками до діяльності та почуття виступають руйнуючою силою [21]. Діяльність завжди розпочинається із мотивів. Термін "мотив" - це спонукання до діяльності, спонукальної причини дій і вчинків, що змушують нас до вчинення дій. Суб'єкта спонукають до діяльності різні мотиви: прагнення до самоствердження, почуття відповідальності перед суспільством та інтерес до змісту і процесу діяльності. Однак, мотивація – це не лише наявність мотивів, але й ситуативні фактори (специфіка діяльності й ситуації, вплив різних людей тощо). Співставлення між діями та причинами людини, які пояснюють та зумовлюють дані дії, описують поняття мотивації. Мова йде про фактори (емоційних переживань, мотивів, намагань, очікувань і т.д.), що викликають особистісну активність та націлені на інші рівня існування суцього, або на індивідуальне "Я" та зовнішній світ [5]. Попри усі різні погляди на вивчення, існує універсальний підхід до розуміння мотивації особистості та її структури, але до мотивів ми це категорично віднеси не можемо так, як мотиви носять індивідуальний характер. Щоб звернутися до історичних джерел за детальним поясненням, то потрібно розглянути і психологічні механізми розгортання та виникнення вказаних явищ людей та їх походження. Стародавні мислителі опрацьовували підхід, який називався об'єктивно-причинний та ширше його досліджували у XV ст., при існуванні ідей гедонізму, відповідно до яких чинниками у поведінці людей були потяги до отримання задоволення, або ж навпаки до його уникнення. Наприклад, задоволення у переважної більшості людей рахувалася, як найвища

цінність життя. [16, 25]. Механізми усвідомленого розуміння прихованих збудників поведінки та дій, підпорядкованість енергії цим двом збудникам, вважалися психологічними процесами поведінки індивідуальності у суспільстві та її етичні манери, проявлялися як всі її наповнення.

Серед науковців, що зробили значний внесок у розвиток теорії та практики мотивації слід відзначити Ф.Гілберта, Л.Гілберта, Е. Мейо, О. Шелдона, Ф.Тейлора, Т. Емерсона та інших. Відомими на весь світ стали автори, які чимало зусиль доклали до теорії мотивації, і це наступні вчені - В.Врум, А.Маслоу, Ф.Герцберг, Д.Макклелланд, Е.Лоулер, Д.Макгрегор, Л.Портер. Також варто згадати і наших українських вчених, які також старанно працювали над мотивацією, а саме: Г.Цехановський, М. Туган-Барановський та М. Вольський.

Проаналізувавши перелік авторів, яких ще не до кінця висвітлено, варто вже зробити певні висновки, що своїми науковими працями та здобутками вчені демонструють нам весь обсяг та серйозність вивчення проблеми [17]. Варто розуміти, що сучасні студенти у закладах вищої освіти мають велике коло обрання вектора руху, тобто можливості теперішнього часу дозволяють випробувати наші сили на багатьох напрямках та знайти місце, як для навчання так і для роботи над нашим розвитком особистості - професіонала [3]. Але, водночас така широка палітра може стати на заваді при прийнятті рішення, як і куди, тому це вартує оцінювати з обох сторін. Відомий радянський психолог О.М. Леонтьєв в 1973 р. досліджував тільки одну частину процесу мотивації, тобто йдеться про поняття "мотиву" через те, що цей термін був широко вживаним, і порівняв його вчений із величезним мішком, який містить купу речей, абсолютно різних. Істина насправді тут така: мотиви є відносно стійкими проявами особистості. Якщо ми переконані, що певній людині притаманний тільки пізнавальний мотив, то тоді вона проявляє свою зацікавленість до пізнавальної мотивації (процес та зміст діяльності). Будь-яка дія має основу і це є – потреба, яка в свою чергу психологічно виявляється як мотив, який може знайти своє місце в установках, прагненнях, переконаннях та інтересах [19, 23].

В період навчання студенти-психологи свідомо розпочинають шлях пошуку себе у різних напрямках психології і водночас аналізують важливість її застосування. Варто із впевненістю написати, що без такої величної науки, як психологія - не можливо було б жити щасливим життям, бо саме вона є світлом, яке посиляє надію та віру у краще майбутнє. Коли у студентів є зацікавленість вивчати психологію, то одразу є помітними зміни при спілкуванні із ними, ці люди є мотивованими на своє успішне завершення навчання, отримання відповідної роботи та просування далі по кар'єрних сходах все вище і вище. У них також спостерігається легше сприйняття невдач та впевненість у діях, які є на шляху та супроводжують їх [1].

На даний час існує знову ж таки велика кількість теорій мотивації, але із них необхідно виділити найголовніші, а саме: первинні (історичний досвід народу та його поведінка в процесі праці; змістовні (ті, які показують зміст наших потреб); процесуальні (винагорода) .

Первинні теорії мотивації – походили з історичного досвіду людей та їхньої поведінки. При цьому вивчалися стимули морального заохочення, примусу та матеріальної складової. Як приклад для всіх є відома теорія ”батога та пряника”, яка є ефективною до сьогодні. Суть ”батога“ полягала у вигнанні з країни, або страху смерті, а ”пряником“ вважалася свобода та воля у власних діях та спілкування із особами по господарстві [11, 23, 8].

Щодо змістовної групи мотивації, то вона поділялася на групи потреб: Теорія потреб Абрагама Маслоу, теорія зв'язку та існування Клейтона Альдерфера, набутих потреб Девіда Мак-Клелланда, двохфакторна Фредеріка Герцберга [6, 12].

Теорія потреб Абрагама Маслоу покладається на біхевіоризм (поведінка людини та способи впливу на неї). Теорія прописує свої позиції:

- 1) люди за своєю природою мають постійне відчуття потреби;
- 2) вони можуть їх об'єднувати у певні групи;
- 3) потреби слідує за ієрархією;
- 4) коли людські потреби не задовільні, тоді людина повинна діяти;

- 5) при сповна задоволеній потребі і її місце може зайняти інша більш важливіша потреба;
- 6) потреби мають в першу чергу бути задоволеними;
- 7) потреби вищого рівня починають бути активними лише після задоволених нижчих потреб;
- 8) потреби високого рівня можуть бути задоволені більшою кількістю способів, ніж нижчого.

З цього виходить, що за теорією Абрагама Маслоу існує п'ять відомих груп потреб:

- 1) фізіологічні (їжа, вода, повітря, одяг, тепло, секс...);
- 2) безпеки та захищеності (захист людини від небезпеки, як фізичної так і психологічної);
- 3) соціальні (причетність до соціальних груп таких, як: сім'я, школа, університет, трудовий колектив);
- 4) поваги та визнання (повага від оточення та самоповага);
- 5) самовираження (втілення власних задумів у життя).

Теорія існування, зв'язку та росту Клейтона Альдерфера показує нам те, що потреби, які завжди виникають у людину можна розділити на три групи: зв'язку, росту та існування. Дана теорія є дуже схожою із ієрархією потреб Абрагама Маслоу. В свою чергу автор вважав, що потреби можуть вставати на місце одна одної, тобто якщо не задоволена одна, то на її місце може встати та, яка задоволена, перехід з вищих потреб на нижчі.

Теорія набутих потреб Девіда Мак-Клелланда, яка пов'язана із впливом на поведінку людей потреб досягнення, участі та влади. Потреба в досягненні – виражається людиною, коли вона має мету і хоче досягти її швидше та краще, ніж вона це робила раніше. Люди із такою особливістю націлені на якісну працю із всім її обсягом. Також не люблять ділитися результатами своєї роботи з іншими, більш схильні до прояву індивідуальності.

Потреба в участі – це тоді, коли людина хоче мати дружні відносини із

оточуючими. Люди з такою потребою прагнуть до хороших відносин, отримання підтримки, похвали, і їй сильно турбує питання: “А що про мене думають інші”.

Потреба влади спостерігається в людини, коли вона постійно прагне контролю над всім і всіма. Такі особистості мають високий мотиваційний рівень і поділяються в свою чергу на 2 групи:

- Бажають бути при владі заради влади;
- Хочуть бути при владі задля користі на досягнення цілі в організації.

Теорія 2-ох факторів Фредеріка Герцберга – її прийнято вважати “новою моделлю мотивації”, оскільки згідно з нею виявлені фактори, що впливали на роботу людини. Психолог поділив чинники роботи на мотивуючі та гігієнічні.

Отже, тема мотивів та мотивації була актуальною завжди і досліджувалася абсолютно багатьма відомими науковцями. Поняття мотивації та мотивів були розкритими ще на самому початку становлення психологічної науки. Так, В. Вундт розбирався в питанні мотивів і дійшов до висновку, що їх частина вольового акту складається із почуттів та уявлень, бо уявлення є спонукальними чинниками до діяльності та почуття виступають руйнуючою силою. Діяльність завжди розпочинається із мотивів. Термін “мотив” - це спонукування до діяльності, спонукальної причини дій і вчинків, що змушують нас до вчинення дій. Суб’єкта спонукають до діяльності різні мотиви: Прагнення до самоствердження, почуття відповідальності перед суспільством та інтерес до змісту і процесу діяльності. Однак мотивація – це не лише наявність мотивів, але й ситуативні фактори (специфіка діяльності й ситуації, вплив різних людей тощо). Співставлення між діями та причинами людини, які пояснюють та зумовлюють дані дії, описують поняття мотивації. Йдеться про фактори (емоційних переживань, мотивів, намагань, очікувань і т.д.), що викликають особистісну активність та націлені на інші рівня існування суцього, або на індивідуальне “Я” та зовнішній світ.

Попри усі різні погляди на вивчення, існує універсальний підхід до розуміння мотивації особистості та її структури, але до мотивів ми це

категорично віднеси не можемо так, як мотиви носять індивідуальний характер. На даний час існує знову ж таки велика кількість теорій мотивації, але із них необхідно виділити найголовніші, а саме:

- первинні (історичний досвід народу та його поведінка в процесі праці);
- змістовні (ті, які показують зміст наших потреб);
- процесуальні (винагорода).

1.2. Структура мотиваційної сфери особистості студента у психологічних дослідженнях.

Мотиваційна сфера особистості студента вважається однією з найголовніших частин її наповнення, тобто містить різні особистісні властивості, які в свою чергу визначають характер мотиваційних процесів. Щоб довести це визначення до свідомості пропонується положення Є. П. Ільїна, що говорить: “Цілеспрямоване формування сфери мотивації особистості – це створення самої особистості” [12; 5с.]. Звідси ж випливає усвідомлення, що потреба виступає, як об’єктивна властивість організму, що показує брак у чомусь із зовнішнього світу та спонукає наш організм до взаємної дії та комунікації з навколишнім середовищем. Мотивацією називають – процес утворення мотиву, який обов’язково є динамічним, конкретним та дає змогу краще усвідомити власні бажання і задовільнити актуальні потреби [13, 4, 19].

Мотив прийнято вважати – усвідомленою потребою, яка супроводжується бажанням її задовільнити. Намір – це результат ретельне обґрунтування плану власних дій для задоволення потреби.

Сам мотиваційний процес зображають так: нужда-потреба-бажання-мотив-намір-діяльність [27]. Коли бажання за певних обставин відсутнє, то воно має змогу формуватися за участю контролю над когніціями, яке в свою чергу необхідне людині для власних потреб. При таких діючих умовах процес мотивації може відбуватися менше секунди, і при цьому окремі його складові частини не розгортаються у нашій свідомості. Когнітивний контроль вважають

процесом додавання енергії афектів, для здійснення певних дій на задоволення своїх усвідомлених потреб. Дослідження та створення моделі сфери мотивації особистості можуть слугувати своєрідним проявом відомого для всіх – “Концептуального інтелекту”. Даний термін означає розглядання людського інтелекту, як концептуального, бо саме він проявляється в процесі мислення та навчання. Р. Лі робить акцент на процесі становлення інтелекту у формі концептуального. Все через те, що інтелект не є низько організованою когнітивною функцією (перцептивна, просторова, сенсомоторна), хоча це і є основа інтелекту. Процес становлення концептуального інтелекту за Р. Лі відбувається в результаті засвоєння мови (тоді, коли в людському мозку формується система символів та мовних знаків), і в кінцевій точці у психіці відбувається ”Світ із допомогою символів“. Якщо, дивитися на ці всі позиції з іншої сторони, то спадає на думку така річ, що наші ментальні події, такі, як уявлення, відчуття та наочні образи утворюють для людей індивідуальний світ, на основі якого створюється рудиментарне мислення (прототипні образи). При взаємодії рудиментарного мислення та світу символів виникає утворення так званих “концептів”. Саме вони виступають передумовами креативного та концептуального мислення і роблять фундамент для інтелекту людини. Концепти вважають досить специфічними, бо вони мають свої види діяльності інтелекту. Перший з них – нарратизація (послідовність емпіричних подій із певним впорядкованою послідовністю та чином); другий – імаджинація (створення історій на основі історій за допомогою мовних засобів); аргументація – дослівне та конкретне пояснення чи узагальнення певної інформації.

Мислення із застосуванням концептуальної теорії будується на основі концептуального навчання. Дві форми діяльності утворюють концептуальний інтелект, який є фундаментом обдарованості та задатків. Звідси випливає, що інтелект за терміном вченого пов'язаний із добре засвоєними символічною системою та визначальною роллю природної мови. Доречним буде представлення моделі особистісної сфери мотивації, що включає у себе

чотирьохкомпонентну структуру мотивації особистості. [25, 5, 13]. Модель мотивації вважається структурованим алгоритмом роботи особистісної сфери мотивації людини. Компоненти та назви структур згідно із функціональністю демонструють виконану функцію особистісної сфери мотивації людини відповідно до неї самої. Таким чином, Мотиваційна складова забезпечує диференційну та загальну орієнтацію людини у середовищі, що її всюди оточує. Саме завдяки її присутності нами робиться загальний аналіз відповідності внутрішнім відчуттям до зовнішніх умов організму особи та поділ особливостей оточення соціуму стосовно безпечності чи небезпечності для нашого життя та розвитку, щоб в подальшому зберегти нашу цілісність гармонійної системи. (див. рис.1.1.)

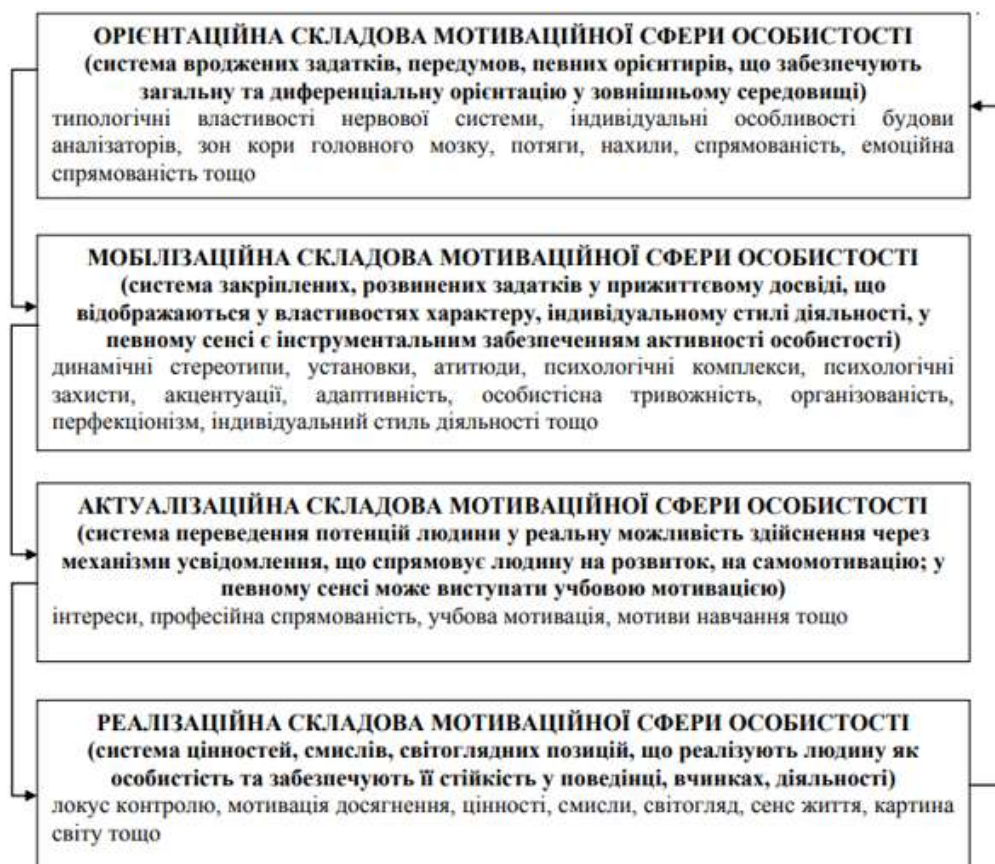

Рис. 1.1. Складові мотиваційної сфери особистості.

Кожна із цих систем показує безперервний цикл чотирьох циклів діяльності сфери мотивації індивідуальності. Абсолютно в кожному із них є присутня взаємодія людини із навколишнім середовищем і бере свій початок із

орієнтувальної складової, котра з часом плавно пересувається у мобілізуючу, потім змінюється на актуалізаційну і закінчується реалізаційною і так крок за кроком. У чотирьохтактній схемі представлені одночасно і онтогенетичний ланцюжок розвитку мотивації особи та рух від вродженої до набутої мотиваційності феноменів, яке постійно збільшується, росте та усвідомлюється. Тобто, ми народжуємося вже із так званими “здатками”, які з часом переходять у здібності і так далі. Але згодом вони закріплюються і стають основою характеру, його рисами, проявом індивідуальності, які показують інтереси, захоплення, цікавість і допомагають нам визначатися і орієнтуватися у просторі. Назустріч цьому, відповідно до закономірностей розвитку людей, їх циклічності, нерівномірності, еволюції, описаних ще Л. С. Виготським, феномени мотивації можуть пересуватися з рівня усвідомленості на рівень несвідомого, які у певний проміжок часу здатні визначити чи може особа стати успішною, самодостатньою та впевненою, або ж навпаки не стати.

Запропонована схема мотивації особистості та її галузей має величезний потенціал та можливості, щоб практикувати здобуті знання, вміння та навички. З їх поміччю можливим є використання прогнозу для передбачення можливої поведінки, перевірка професіоналізму у виконанні обов’язків, або ж оцінка здійснюваних людиною вчинків. Структурованість і цілісність моделі вимірюють її шанс на проявлення себе у середовищі освіти та науки, коли експериментатор вважає своє спостереження доволі коректним та не заносить певні недоліки у свої нотування [20, 13, 26].

Мотиваційна сфера особистості є досить цілісною, точною, структурованою, прогнозованою, стійкою за умов регуляції будь - якої активності та сили, що спонукає [10, 22, 28].

Отже, питання сфери мотивації людини, вважається однією з найголовніших частин наповнення самої людини, тобто містить різні особистісні властивості, які в свою чергу визначають характер мотиваційних процесів. Запропонована схема мотивації особистості та її галузей має величезний потенціал та можливості, щоб практикувати здобуті знання, вміння

та навички. З їх поміччю можливим є використання прогнозу для передбачення можливої поведінки, перевірка професіоналізму у виконанні обов'язків, або ж оцінка здійснюваних людиною вчинків. Мотивація є дуже вагомим чинником для реалізації всіх планів поставлених людиною і дає можливість визначити, яка є людина та на що вона здатна.

1.3. Мотиваційна готовність студентів-психологів до майбутньої професійної діяльності.

Варто розпочати із дослідження про професіоналізацію особистості, адже у теперішньому часі це питання є доволі актуальним та часто затребуваним. Питання професіоналізації обіймає вивчення, як окремих сторін людини, так і її шлях до найвищої ланки самореалізації і цілісності життєтворчості. Вихідними положеннями підходу є наукові розроблення вчених таких, як: О.О. Деркач, О.С. Анісімова, К.О. Абульханова – Славська, Є.А. Клімова, В.Г. Зазикіна, О.О.Бодальова, Л.Н.Анциферової, Л.Е.Орбан-Лембрик, Є.І.Головахи і т.д. На сьогоднішній день всі підходи підтвердженні експериментально та конкретизовані ще вченими: В.Е.Чудновським, А.Р.Фонарьовим, Д.Н.Завалішиною, Л.А.Джалагонією, Є.А.Максимовою, Д.Б.Богоявленською Т.В.Максимовою, але розуміються, як не дотичні до проблем професії психолога [11, 29, 2]. Близькими по вивченню є доведення мотиваційних сторін та ціннісно-сміслових аспектів професіонального становлення фахівців із боку вітчизняних вчених, зокрема: Ж.П. Вірною, Н.І. Пов'якель, І.М. Попович, Н.В.Чепелєвою, Т.А.Кадиковою, Л.М.Урупую у працях, котрі висвітлюють питання про мотиваційну-сміслову регуляцію становлення професіоналів та їх діяльності одночасно із мотивацією при виборі професії психолога. Слід зауважити, що цінність відношення до фаху психолога загалом, тобто до цілей, місця реалізованості та життєвого сенсу мають вплив на мотивацію професійної діяльності, формування мотиваційної готовності до майбутньої діяльності, професійного становлення, є вивченими недостатньо. У цьому колі проблем

особливо актуальною є проблема мотиваційної готовності психологів до професійної діяльності як важливої передумови ефективності їх праці [1].

Майбутні фахівці, які планують продовжувати власний розвиток у психологічному напрямку повинні докласти неабияких зусиль, щоб всі поставлені цілі успішно стали реальними. Під час навчання є можливість відвідувати велику кількість різноманітних семінарів, тренінгів та практик, які дають гарну можливість навчитися навичкам професійної роботи психолога та уявно підібрати собі напрям в якому особистість бажає рухатися далі. Навчання в університеті - це не лише заучування матеріалів лекцій та читання конспектів, чи книг, але й велика праця, що передбачає навчання і в позауніверситетський час. Саме самостійна робота є фундаментом справжнього спеціаліста, як показує практика - все залежить від нас, нашої мотивації до звання насамперед людини [28, 14].

Стрімке набуття популярності такої науки, як психологія та збільшення обсягів її галузей застосування визначили цілий багаж дослідницьких проблем щодо визначення професійності майбутніх чи діючих психологів на якому визначено чималі наукові досягнення. З поміж вітчизняних науковців слід виділити праці: Т. С. Яценко, С.Д. Максименка, О.Ф. Бондаренка, А.В. Вихруща, Г.О. Балла, В.Г. Панка, С.В. Васильківської, Н.І. Пов'якель, Т.Б. Ільїної, Т.В. Говорун та інші [16].

У працях вчених можна побачити висвітлені питання щодо особистісного зростання майбутніх психологів в процесі навчання та підготовки, специфіки професійного психологічного мислення та сфер комунікації, необхідних професійних якостей, активність методів навчання та конкретних інтерактивних методи у цьому процесі, впливи виховних чинників на становлення особистості психолога, пояснюються конкретні програми при підготовці у вищих навчальних закладах і розглядаються різні аспекти у професійній діяльності [27, 3, 1, 30, 4].

Насправді, поклик людини за професією психолог - є дуже важливим кроком у наш важкий час, бо на плечі професіоналів покладається

відповідальність за кожну травмовану душу, що потребує негайної психологічної підтримки та допомоги і, яка хоче після цього всього розпочати життя так, як хочеться саме їй, в гармонії та спокої, щоб складність і простота чергувалися помірно, важкі ситуації, щоб вже не сприймалися так критично. Глибоке пізнання кожного потребує від спеціаліста докладання неабияких зусиль та роботи в першу чергу над собою, бо спілкування повинно відбуватися лише тоді, коли і сам психолог є в ресурсі, а не лише людина по ту сторону [27, 15].

Не менш важливим слід зазначити, що не тільки методики є ефективними в роботі психолога, але і вміння бути креативним та творчим, бо саме створення самою людиною певного виробу із пластиліну, глини чи піску, малювання, або плетіння є відмінною технікою у роботі з людьми, яка включається у терапевтичний процес. Творчість дає можливість краще розслабити людину, побачити приховані сторони певної ситуації та вивести на потрібну лінію для вирішення всього того, що наболіло. Такий підхід дуже за те, щоб розвиток особистості психолога, його емоцій, навичок спілкування, емпатії, розуміння був дійсно на високому рівні, а не тільки щоб були всі наявні якості та вміння. Самовдосконалення завжди у всі часи приносило свої плоди. Без любові до себе ми не зможемо бути професіоналами своєї справи, адже коли ми любимо все у собі, то ми є впевненими, тобто є цінність і відповідна орієнтація до всього, що нас оточує. Із кожними новими дослідженнями щодо професіоналізму психологів все ясніше розуміється акцент на самореалізації, адже це невід'ємна складова цілісності, творчості, реалізації життя особистості та її сенсу [9, 30, 14]. Труднощі, які мають відношення до навчальної мотивації - є одними із головних та важливих у педагогічній психології тому, що і результат, і процес засвоєння інформації більшою мірою залежать від залучання до процесу навчання, зацікавленості особистостей, які навчаються.

Багатоаспектність та складність питання мотивації зумовлюють багатовимірність в усвідомленні її природи, сутності, функцій окремих мотивів, а також структури.

Ще Є. П. Ільїн зазначав, що: “Мотивація , яка стосується навчання та його діяльності і досліджень, містить у собі відображення певної кількості недоліків, що існують в психології ” [12; 20 с.].

Мотиви, які стосуються навчання також налічують чинники, які сприяють проявам нашої активності: установки, мета, потреби, інтереси, обов’язок і т. д. Психолого-педагогічна література демонструє відсутність існування для єдиного тлумачення навчальної мотивації, чи її класифікацій.

Кожен вчений у дослідженнях наполягав на своєму підході до розуміння навчальної мотивації, адже всі вони вважали, що може бути щось подібне в одному визначенні, але воно ніколи не буде синонімом даного феномену. Мотивація та її становлення, на думку відомої докторки психологічних наук А.К. Маркової: “Мотивація – це не просто зростання позитивного, чи підсилювання негативного відношення до навчання, а скоріше ускладнення структури мотивації і поява нових утворень, суперечливих стосунків між ними” [21, 16].

Розповсюджена та найбільш поширена систематизація внутрішніх та зовнішніх мотивів має припущення, щодо їх розподілу (М. В. Овчинникова, К. Замфір і т.д.). Зовнішні мотиви підштовхують індивідуальність до діяльності, яку обрала. Що стосується внутрішніх мотивів, то вони напряду вже є пов’язаними із діяльністю. Налічення мотивів таких, як: внутрішні, чи зовнішні проявляють свою дію в один і той самий час. Їх порівняння між собою визначає у студентів структуру мотивації та її психологічні особливості [29, 25, 26].

Певно мірою, вартує вказати, що мотивація під час навчання у студентів, являє собою характеристику складної схеми, особливих видів мотивації, які є нашими внутрішніми та зовнішніми мотивами. Бачення Є. П. Ільїна та його зіставлення мотивації та мотивів, підкреслюють приналежність до світу внутрішньої картини особистості, тобто одночасно діють на нас. Найпершим, хто спробував взятися за складне дослідження сфери мотивації людини був радянський психолог В. Петренко[27]. Він вивчав сприйняття вчинків людьми, застосовував різноманітні техніки для досліджень образів студентів, їх

фразеологізмів, чи стереотипів. Дослідники (О.Л. Музика, Леонт'єв, А.К. Маркова, В.О. Климчук, Є.П. Ільїн, Р. Раян, І.А. Зимня, Е. Дісі) практикували підхід до вивчення перешкод до мотивації внутрішнього світу людини. [3, 5, 19, 12].

О.О. Бодальов, Р.Є. Заліська, В.І. Ковальов і В.Н. Дружинін мали на меті дізнатися про проблеми формування у студентів внутрішньої мотивації до діяльності навчання. Мотивація за фахом, як зазначалося раніше не є простою у розумінні, а складною та при різних мотивах, які включаються у мотиваційну сферу, пояснюються, як фактор, що порушує наш розвиток майбутніх спеціалістів. Ще Р. Раян та Е. Дісі згадували про наше дитинство, тобто те, як ми себе поводити та чого потребували означало, що ми маленькі дослідники, при надійному контактів із батьками чи друзями проявлялася у нас внутрішня система мотивації, що робило нас більш самостійними та не керованими. [17, 26]. Ідентична історія проглядалася і в подальшому в більшості сфер нашого життя (навчання, робота чи сім'я), базові психологічні потреби, котрі викликали збільшення ресурсу мотивації внутрішнього світу і діяльності людини. Чим більше людина бажає навчитися майстерності високих показників у діяльності, тим вищі має шанси на зміцнення, стабілізацію, розвиток мотивації та вдосконалення усіх необхідних якостей до особистих домагань, самооцінки зазначала О.М. Борисова [29].

Під розумінням терміну “професіоналізм особистості” Н.В. Кузьміна та А.А. Деркач розкривають нам широку палітру проявів психологічних особливостей, якостей, знань, навичок та здібностей, та ефективності при роботі, що включають такі властивості, як: моральні, інтелектуальні, вольові, організаційні, емоційні. [26].

Л.А. Ясюкова згадувала при своїй роботі від чого залежить успішність нашої діяльності, і її пояснення варто було розуміти, так що наша результативність у різних видах діяльності є залежною не лише від важливих якостей, але й від характеру [14]. Коли, наша особистість має достатню кількість особистісних властивостей, то при цьому може виникати

взаємопідсилювання, тобто з однієї сторони людина може активно розвиватися, а з іншої йти до деградації, що в свою чергу знижує просування по кар'єрних сходинках майстерного виконання діяльності у обраній професії. У більшості відомих досліджень згадуваних авторів, наша майстерність не може залежати лише від вміння володіти технологіями, але й від якостей, які зможуть допомогти продуктивно та професійно здійснювати роботу. Так само і варто усвідомлювати, що наявність важливих якостей повинна призводити до самовдосконалення особи і її подальшої перспективності, як спеціаліста.

Розглядаючи всі важливі аспекти формування нашої постаті, не можливо не згадати про відоме дослідження щодо готовності до професійної діяльності майбутніх психологів, тобто йдеться про уявлення про влаштування на працю. Г.Баканова та І.Горькова займалися цим питанням досить великий проміжок часу і їм вдалося провести дослідження на студентах, котрі навчалися на Психології старших курсів. [1, 18]. Результати було одержано наступні: фахівці планували працювати у таких сферах – на першій сходинці (соціальна допомога підприємствам та населенню); друга (установи із напрямком надання психологічної допомоги); третя (освітні установи); четверта (бізнес структури). Також детальне вивчення питання мотивації стосувалося Л.В. Помиткіної, що в своєму дослідженні продемонструвала нам те, що студенти з першого по четвертий курс не мали жодної впевненості у остаточному професійному виборі, чи уявленні про нього, бо рахували особисті вміння та навички, як не достатньо пропрацьованими та розвинутими [4]. Такі висновки показують, що студенти під час навчання у вищих навчальних закладах не в змозі швидко прийняти рішення щодо працевлаштування та не мають вибудованої стратегії досягнень. Український психолог С.Л. Рубінштейн вважав, що причини, які є ззовні діють на нас через актуальні і продумані умови внутрішнього світу, а вся дія на суб'єкта діяльності залежить від внутрішнього стану та ставлень людини до життя. Автор також цікавився інтересами до навчальних предметів, чи загалом до навчання та з'ясував базу на якій будуються бажання отримати знання, суспільні мотиви та бути корисність для соціуму. Тому, інтерес та

навчання дуже тісно пов'язані між собою і їх прирівнювати цілком не доцільно. [28].

О.А. Рождествінська розвивала питання про дослідження студентів, та прийшла до такої думки, що сучасна молодь не має бажання стати фахівцями високого польоту, а радше мати ґрунтовні знання з усіх питань, вміти відповідати на запитання та бути успішним краще в навчанні. Тобто, головною ціллю студентів було отримання диплому про вищу освіту [5].

У процесі педагогічної діяльності ключову роль відіграє постать вчителя, або викладача, адже з його поміччю у нас стають на перший план цінності, що мають характерність та життєвий сенс, зазначала Є.І. Ісаєва. Цей твердий власноруч побудований фундамент закладає наше “Я-професійне” (ідеї, цілі, відносини, досвід, переконання та переживання і т.д.). “Формування досвідченого професіонала відбувається лише при наявності цінностей та мотивації”, говорив В.О.Якунін [15]. Провівши аналіз дійшов до того, що навчальний період розподіляється на 3 етапи: перший – студенти першого курсу демонструють показники навчальних мотивів та професійних; другий – студенти другого та третього курсів показують занижену інтенсивність компонентів в системі мотивації; третій – студенти четвертого та п'ятих курсів збільшують інтенсивність до навчання та розставляють стійкі пріоритети.

Ускладнення та багатогранність проблеми мотивації зумовлюють багатовимірність в усвідомленні її сутності, структури, природи, а також функцій окремих мотивів. Як зазначав Є.П. Ільїн – “ значна кількість досліджень мотивації несе на собі відбиток недоліків у поглядах на мотивацію та мотиви, які існують у психології ” [12; 22с.] Під терміном “мотив навчальної діяльності “- розуміють всі фактори, які створюють прояви активності у навчанні: потреби, інтереси, почуття обов'язку, мету, установки і так далі. У психолого-педагогічній літературі не існує єдиного зразка розуміння навчальної мотивації та класифікації навчальних мотивів. Різні дослідники використовують подібні, але не близькі, поняття для позначення поняття. У психолого-педагогічній літературі не існує єдиного зразка розуміння

навчальної мотивації та класифікації навчальних мотивів. Різні дослідники використовують подібні, але не близькі, поняття для позначення поняття.

Отже, цілісний розгляд питання мотиваційної готовності студентів-психологів до майбутньої діяльності вкотре дає шанс для ширшого усвідомлення власних обов'язків, як перед собою так і перед клієнтами. Готовність до роботи обов'язково повинна відбуватися за рахунок, як психологічної так і мотиваційної сторони особистості. Варто взяти до уваги, що психологам необхідно навчатися завжди, все життя, бо це фах, який потребує значних зусиль та праці, так як і кожна праця. Освоюючи дану професію під час навчання студенти отримують дуже хорошу мотивацію. Викладачі всіма способами навчають бути справжніми спеціалістами, ознайомлюють із різною специфікою роботи, проводять багато досліджень, демонструють ефективні заняття, залучають до активностей в студентському житті та найголовніше дарують позитивні та щирі емоції.

1.4. Психологічні особливості розвитку мотивації навчання студентів-психологів в умовах дистанційного навчання

Масштабна пандемія коронавірусу, або Covid-19, що бере свій початок із 2020 року, викликала примусову необхідність знаходження зовсім іншого поняттєво-концептуального апарату, усвідомлення наукових позицій у чіткому баченні поширеного випадку, вимушено нести відповідальність за зміни у способах життя населення та діяльності соціальних інституцій. При такій потребі, очевидною є нестача звичайних підходів до навчання, постає гострою необхідність у розумінні людиною науки, що кардинально все змінює (трансформується) впродовж вірусної пандемії, як поширеного явища. Все це пояснення має відношення до зміни парадигм конкретних досліджень різноманітних наук та філософських принципів. Здійснювався також пошук методологічно-теоретичних позицій, розуміння світу, що стосувалося діалектики, системного аналізу, технічних чи гуманітарних наук, законів і

принципів, або особистісних підходів, зокрема психології, які були тісно наближеними до розв'язування цієї проблеми [18].

За останній період ХХІ ст. спостерігаються ускладнення у світових процесах та соціальних, зокрема зростає чисельність населення приблизно до семи мільярдів осіб і при таких умовах люди та їх тривалість життя сягає в середньому до 65 років, а в інших країнах і до 80-90 живуть, так як мають схильності до довголіття через кращі умови проживання, харчування та довкілля. За рахунок таких подій здійснюється активний науково технічний прогрес, що викликав глибокі зміни у життєдіяльності кожного з нас. Беззаперечно, такого роду пертурбації виявляють позитивний вплив. Шкода, що не можна не торкнутися теми про негативні події та їх наслідки, так за ХХ століття пройшла велика кількість революцій, екологічні катастрофи, дві світові війни, пандемії та епідемії, тероризм, вандалізм і так далі. Масштабні катастрофи у наслідку забрали життя мільйонів людей через суїциди, захворювань, голод, штучних і природних, технічних, кримінальних злочинів, транспортних аварій, найбільшою загрозою серед всіх вважали ядерну і всі ці деталі є ознаками цивілізаційного розвитку [15]. Covid-19 на жаль залишав по собі неочікувані наслідки, в нашій країні збільшувалася смертність і з такими щоденними новинами люди, що легше це все перенесли відчували сильне переживання та тривожність за кожного, кого торкнулася ця проблема.

Визначним було те, що з часом, вчені Київського Політехнічного Інституту інфекційних хвороб та епідеміології ім. Л.В. Громашевського провели дослідження, що має відношення до поширення коронавірусної хвороби четвертої хвилі, бо їх було декілька. Всесвітні країни до яких входить і Україна стали заручниками важких захворювань та зазнали нещадного впливу. Дослідження продемонструвало за 20 останніх років характер циклічності при випадках: еболи, свинячого грипу, гострого респіраторного синдрому та коронавірусу із періодом 5-6 років. (див. рис. 1.2.)

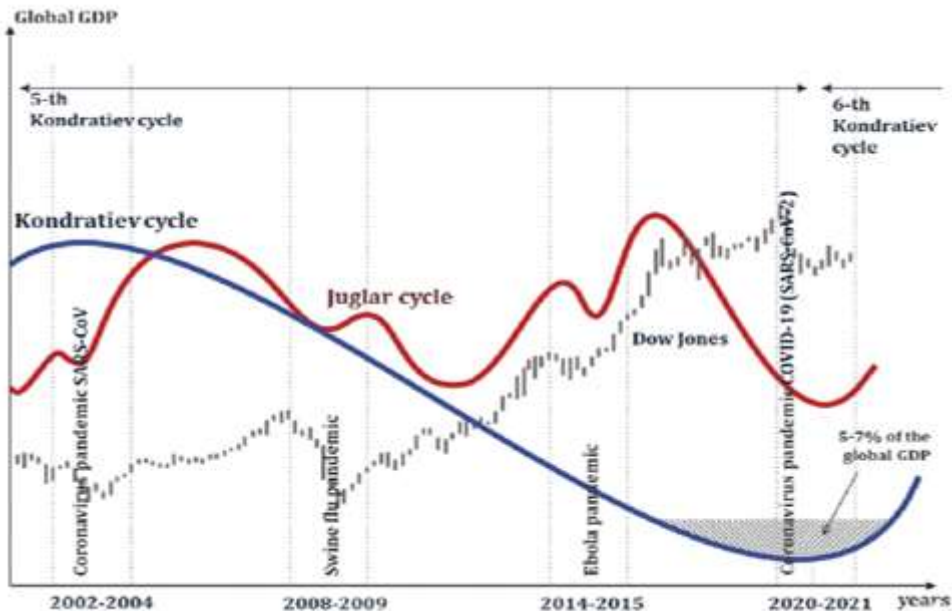

Рис. 1.2. Коливання захворювань 2002-2021 рр.

Вчені також згадували про те, якщо не бути вакцинованим, то імовірність летальних випадків, чи госпіталізації є критично високими. Перш за все, життєво необхідною причиною зробити вакцинацію було для людей віком старше 60 років, оскільки літні люди підпадали під найвищий ризик ураження здоров'я та самопочуття.

Перебуваючи на домашньому навчанні, студенти-психологи зустрілися із явищем так званої “соціальної ізоляції”, оскільки після щоденних активних днів доволі не просто було поринути у постійні дні вдома, перебуваючи без широкого кола спілкування та взаємодії. Попри все це, важливо розуміти, що студенти всеодно відносилися до класу менш ізольованих людей, ніж всі інші, оскільки були активно включеними у роботу. Найбільшою перевагою при таких умовах життя була цінність того, що є можливість навчатися та отримувати знання. Попри університетське навчання була змога паралельно проходити і інші навчання для розвитку нашої особистості в цілому. Вдосконалення навичок роботи за комп'ютером продемонструвала свою необхідність у сучасному житті, бо це є невід'ємною частиною рівня з усіма іншими спеціалістами тепер, або в майбутньому. Інтернет-матеріали,

електронні посібники, статті і інші навчальні ресурси дозволили практично без перешкод отримати все потрібне і навіть більше. Також варто зазначити, що навчальний процес потребував значних зусиль від особистості студента, так як необхідним було не лише виконувати поставлені завдання, але й при онлайн зустрічах із викладачами проявляти навички та прийоми активного слухання, а саме: увага, вміння бачити та чути, підтакування, кивання головою, уточнення, емоційні реакції, повага та емпатія.

Вважається, що дистанційне навчання (ТДН) є одним із перспективних напрямків розвитку сучасної освіти на основі сучасних інформаційних технологій. Система віддаленого навчання підпорядковується умовам нового освітнього шаблону інформаційного суспільства, а саме: спрощена система здобування знань незалежно від місця перебування осіб (вдосконалення знань та вмінь студентів, підготовка за професією у вищих навчальних закладах через призму побажань студентів; відкритий особистісний простір, комфортне перебування на робочому місці (створюються умови самостійно); засоби для навчання та користування інформаційним простором та технологіями – і це лише приблизний перелік для підтримки даної системи [3, 7, 21].

Під час звичного життя, чи виконання певної діяльності, люди не так часто схильні до роздумів над важливим питанням, яке звучить, як: “А що буде завтра?” Про це можна багато аргументувати, бо ми не завжди можемо щось наперед передбачити. Істина в тому, що наше життя наповнене масою різних ситуацій, які стають на заваді під час шляху до конкретної поставленої мети. Згідно із статистикою, досить малий відсоток тих людей, яким вдалося передбачити, що у нас настане загроза для здоров'я у вигляді вірусу, який носить назву – “Коронавірусне захворювання” (COVID-19). Вірус торкнувся абсолютно кожну людину на якій залишив свій відбиток у вигляді ускладненого дихання, запалення легень, сухого кашлю та інших симптомів. Шкода, що саме через нього велика кількість людей втратила життя, або важко адаптувалася після хвороби. У лікарнях не було місця належним чином пролікуватися, бо із легшою симптоматикою відправляли на домашнє

лікування, бо два і більше тижнів потрібно було не виходити на вулицю чи не ходити на роботу. Усім, хто почав хворіти необхідно було обірвати зв'язок із зовнішнім світом, зменшити візити до рідних, щоб не нашкодити, не відвідувати громадські місця без потреби. Через епідемію відповідно і завершилося навчання в школах, університетах, коледжах, ліцеях та в людей з'явилася необхідність включитися у дистанційну роботу, вміло користуючись гаджетами. У дистанційному навчанні є плюси в тому, що ми маємо змогу бути більш захищеними без контактування та вдосконалити власні навички, вміння та знання по роботі із різними навчальними програмами. Схильність до мотивації цього періоду була досить низькою, через те, що за комп'ютером з'являлася швидка втомлюваність. Як згадувалося вище, інноваційні технології ніколи не стоять на одному місці, тому необхідно йти в ногу із розвитком, усвідомлювати дії та опиратися на особисті знання, які завжди будуть актуальними. При випадках паніки чи страху важливою умовою було відстеження новин, критичне мислення та власна позиція.

Отже, масштабна коронавірусна пандемія (COVID-19) викликала примусову необхідність знаходження нового концептуально-поняттєвого апарату, усвідомлення вчених позицій у розумінні природи цього явища, що має відповідати глибокій зміні способу життя населення та діяльності соціальних інституцій. Лише свідомі кроки у час, коли є паніка здатні зберегти цілісність особистості і не дати впасти духом чи перебувати у постійній тривозі. Найкращим способом залишатись продуктивним у ненормальний для людини період є займатися тим, що до вподоби та вживати усіх необхідних заходів для підтримки нашого життя та психологічного благополуччя.

Висновки до першого розділу

Мотивація та її психологічні особливості – це тема, яка цікавила велику кількість вчених та дослідників. Автори в свою чергу змогли продемонструвати нам всю актуальність та серйозність вивчення проблеми мотивації та її складових частин, охарактеризували у повному обсязі різноманітні версії

доведених класифікацій, теорій та досліджень. Відмінність у поясненнях вчених відкрили нам ширше наш світогляд та донесли унікальність, і неповторність із всіх сторін. Питання сфери мотивації студентів, вважається однією з найголовніших частин наповнення нас самих, тобто містить різні особистісні властивості, які в свою чергу визначають характер мотиваційних процесів. Схема мотивації особистості та її галузей має величезний потенціал та можливості, щоб практикувати здобуті знання, вміння та навички. З їх поміччю можливим є використання прогнозу для передбачення можливої поведінки, перевірка професіоналізму у виконанні обов'язків, або ж оцінка здійснюваних людиною вчинків. Мотивація є дуже вагомим чинником для реалізації всіх планів поставлених людиною і дає можливість визначити, яка є людина та на що вона здатна.

РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНА ЧАСТИНА ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ОСОБЛИВОСТЕЙ МОТИВАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ – ПСИХОЛОГІВ

2.1 Організація, проведення та методи дослідження

Для того, щоб підтвердити основну мету наукової роботи, було проведене дослідження для кращого пізнання змісту та психологічних особливостей навчальної мотивації студентів у процесі професійної підготовки, яке включало в себе опитування за трьома методиками, а саме: методика “Мотивація навчання у вищому навчальному закладі” Т. Ільїної, “Діагностика навчальної мотивації» А.О. Реана, В.О. Якуніна, тест «На скільки я впевнений (-а) у собі» С. Райдаса.

Респондентами були студенти віком від 19 до 22 років, які навчаються у Львівському державному університеті внутрішніх справ (контрактна форма навчання) Інституту управління, психології та безпеки (спеціальність 053 – «Психологія»). Загальна вибірка досліджуваних становить 42 особи.

Почалося наше дослідження із наповнення Google Forms редактора, який дає змогу створювати опитування із різними формами і видами запитань. Дослідження відповідає головним проханням професійної етики (не має в собі шкідливих впливів на студентів). Згода на участь була запропонована в письмовій формі, де зазначалося те, чи має бажання досліджуваний пройти опитування чи ні, при цьому ж в якій дослідник дотримувався принципу конфіденційності.

1. Методика “Мотивація навчання у вищому навчальному закладі Т. Ільїна. Методика націлена на вияв прагнення до спрямованості на оволодіння професійними знаннями та формування професійно-важливих особистісних якостей, допитливості, одержання знань, орієнтації на зовнішнє, більш серйозне засвоєння інформації. Опитувальник складається із 50 тверджень, які

утворюють 3 шкали: мотивація отримання знань, мотивація оволодіння майбутньою професією та мотивація отримання диплома.

2. Опитувальник «Наскільки я впевнений (-а) в собі», або тест Спенсера Райдаса, який містив 30 різних тверджень, що дає змогу описати різні типи поведінки особистості досліджуваного. Також відповіді на задані питання охоплюють п'ять ступенів співвідношення:

- 1 - "зовсім не характерний для мене, опис не вірний";
- 2 - "досить не характерно для мене - швидше ні, ніж так";
- 3 - "частково характерно, частково не характерно";
- 4 - "досить характерно для мене - скоріше так, ніж ні";
- 5 - "дуже характерний для мене, опис дуже вірний".

3. Методика “Діагностика навчальної мотивації студентів” А. А. Реана і В. А. Якуніна, була створеною на фундаменті попередньої методики А. А. Реан і В.А.Якуніна. Запитання визначають широкі соціальні мотиви, професійні, комунікативні, навчально-пізнавальні, мотиви уникнення невдач і престижу, а також самореалізації, як вагомої потреби.

Інструкція: визначте за п'ятибальною системою запропоновані мотиви навчальної діяльності за важливістю для Вас: 1 бал мінімальна значущість мотиву, 5 балів - максимальна.

Необхідною умовою для організації дослідження послуговується оптимальність поєднання комплексних методів, маючи на увазі, що таке об'єднання призначене забезпечити отримання різноманітних відомостей про розвиток особи, колективу або інших об'єктів дослідження. Обробка результатів дослідження відбувалася у формі якісного (аналіз та класифікація малюнків) та кількісного (використання математичної статистики, факторний аналіз) даних.

Отже, для емпіричного дослідження психологічних особливостей мотивації до навчання студентів-психологів застосовувалися такі методики: методика “Мотивація навчання у вищому навчальному закладі Т. Ільїна

(мотивація отримання знань, мотивація оволодіння майбутньою професією та мотивація отримання диплома); опитувальник “Наскільки я впевнений (-а) в собі”, або тест Спенсера Райдаса; методика “Діагностика навчальної мотивації студентів” А. А. Реана і В. А. Якуніна (широкі соціальні мотиви, професійні, комунікативні, навчально-пізнавальні, мотиви уникнення невдач і престижу, а також самореалізації, як вагової потреби).

2.2 Аналіз та інтерпретація отриманих результатів дослідження

Психологічні особливості студентів-психологів за методикою Райдаса С. “Наскільки я впевнений (-а) у собі”.

Аналіз результатів за методикою дозволяє нам зрозуміти роль одного із важливих показників, а саме “впевненості”. Слово впевненість із латинського походження означає “довіряти”. Довіра до себе є невід’ємною складовою при досягненні поставленої мети, цілі, чи задумів. Це ключ до успіху та адаптації нашої індивідуальності не лише в сім’ї та родині, але й у різних соціальних інститутах.

Психодіагностична методика розрахована на досліджуваних осіб віком від 18 років і також осіб старшого віку, які не мають обмежень у соціальних, освітніх чи професійних ознаках. Запропоновані 30 тверджень дають можливість визначити тип вашої поведінки та ступінь згоди, тобто, як ці питання Вам відгукуються і підходять (див. додаток Д).

З метою повного та ґрунтовного аналізу проаналізуємо, яким чином та у якій мірі проявлялася впевненість серед досліджуваних осіб. Звертаючи увагу на діаграму (див. рис. 2.1.) впевненості, переважаючим фактором є – скоріше не впевненість, ніж впевненість та середнє значення впевненості. Показники від 40 до 46,67 балів вказують на спільну закономірність – скоріше не впевненість, ніж впевненість. Результати від 53,33 до 60,66 балів демонструють середнє

значення впевненості у студентів та останні ознаки від 73 до 80 балів – вказують на впевненість у собі. (див. додаток Ж). Тобто, перелік результатів, який є домінуючим – це середнє значення впевненості. Кінцевий результат середнього значення впевненості варто розуміти, як адекватне сприйняття того, на що ми здатні, над чим варто попрацювати і до чого докласти ще більше зусиль. (див. додаток І). Ці показники впевненості у студентів вищого навчального закладу можуть свідчити про достатній рівень сприйняття їхніх можливостей та стійкості власного потенціалу.

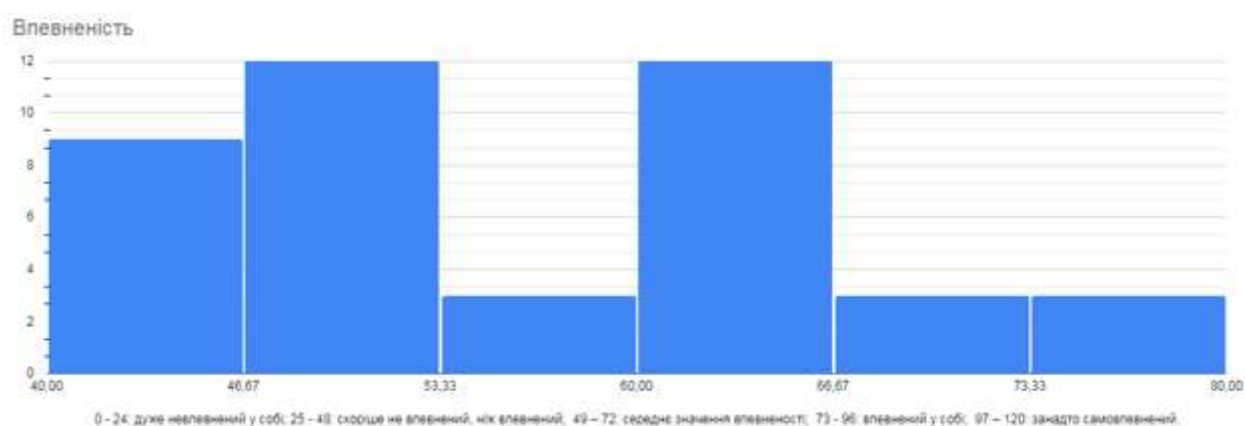

Рис. 2.1. Впевненість за Райдасом С.

Детальний аналіз отриманих результатів розміщено на Рисунку 2.2. За даною діаграмою спостерігається зміна впевненості в залежності від віку особи, яка проходить рекомендовану методику. Наприклад, у студентів віком 18-19 (першого та другого курсів) років спостерігається стабільно низький рівень впевненості, а у студентів віком 20-22 років (третього та четвертого курсів) середній рівень впевненості є значно вищим.

Рис. 2.2. Впевненість за віковими особливостями

«Діагностика навчальної мотивації студентів» А.О. Реана та В.А. Якуніна

Для кращого з'ясування особливостей мотивації до навчання студентів, нами обрано методичку А.О. Реана та В.А. Якуніна (модифікація Н.Ц. Бадмаєва) «Діагностика навчальної мотивації студентів».

Відповідно до опитувальника, респондентам на вибір пропонується 7 шкал, де налічується 7 видів мотивів, а саме: соціальні, навчально-пізнавальні, комунікативні, творчої самореалізації, уникнення невдач, престижу та професійні мотиви. (див. додаток Е) Із них студенти обирають на свій розсуд найбільш значимі для них. Якщо, частіше обирається той чи інший мотив, тим вищим стає його показник, більше він є домінуючим в системі серед майбутніх фахівців.

Одержані результати наглядно демонструють, що серед досліджуваних студентів домінують «Комунікативні мотиви» - 40 % (див. Рис. 2.3.). Друге місце посідає «Соціальний мотив» - 25% осіб; по 10% припадає на такі мотиви, як: уникнення невдач, професійні та пізнавальні. Творча самореалізація наявна

у 5% досліджуваних респондентів. Мотив престижу взагалі не проявився у досліджуваній групі студентів-психологів.

Отримані результати (див рис.2.3). свідчать про те, що для опитуваних студентів домінуючим є комунікативний мотив, який спонукає студентів до поширення комунікації, для надбання певного багажу знань при подальшому спілкуванні з людьми

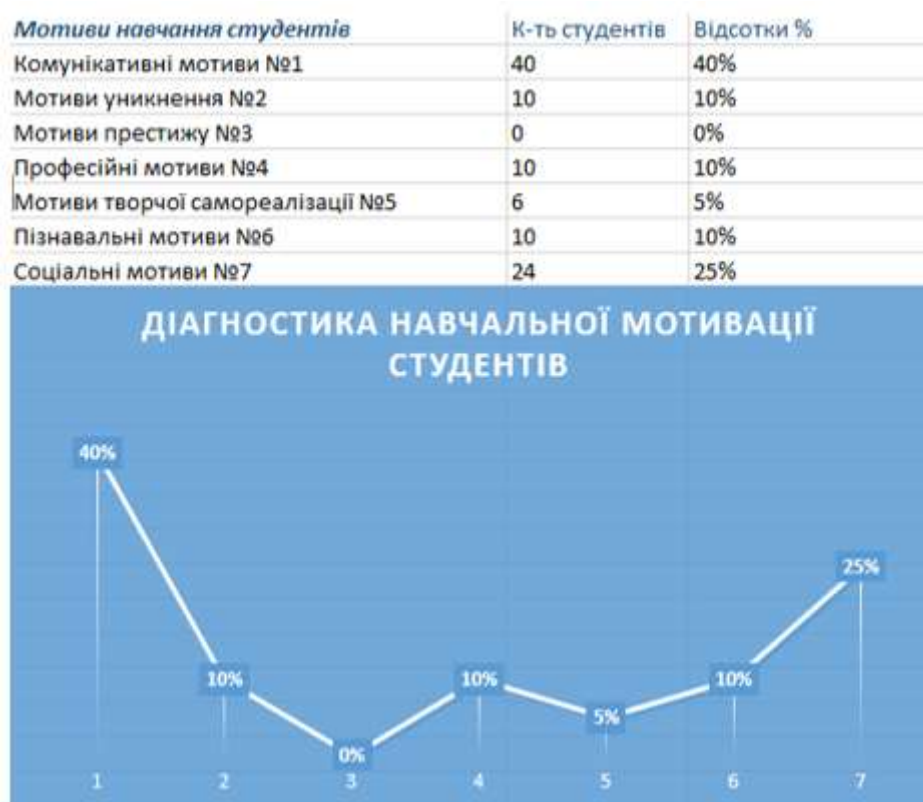

Рис. 2.3. Результати за мотивами.

Також варто здійснити більш детальний аналіз основних мотивів у системі мотивації досліджуваних студентів, як одного з наслідків впливу друзів, рейтингу серед студентів та засудження та покарання за погане навчання. Розглянемо кожен із них детально.

На рис. 2.4. бачимо, що 40% студентів мають схильність до тенденції не відставати від рівня під час навчання від друзів, знайомих чи колег. Тобто, такі особи стараються не бути гіршим за інших, стараються певною мірою йти на

випередки по знаннях та бути обізнаними у тих питаннях, відповіді на які відомі однокурсникам. Показники відставання, які є нижчими: 1 (13,3%), 2 (13,3%), 4(13,3%), та 5 (20%) ніж при оцінці в 3 бали (40%), показують певну незалежність від того, що роблять інші, тобто із різними поглядами студентам комфортніше.

Підсумовуючи результати, можемо стверджувати, що тенденція серед студентів, що стосується “Не відставання від рівня під час навчання від друзів, знайомих чи колег” перевищує 70% від усієї вибірки.

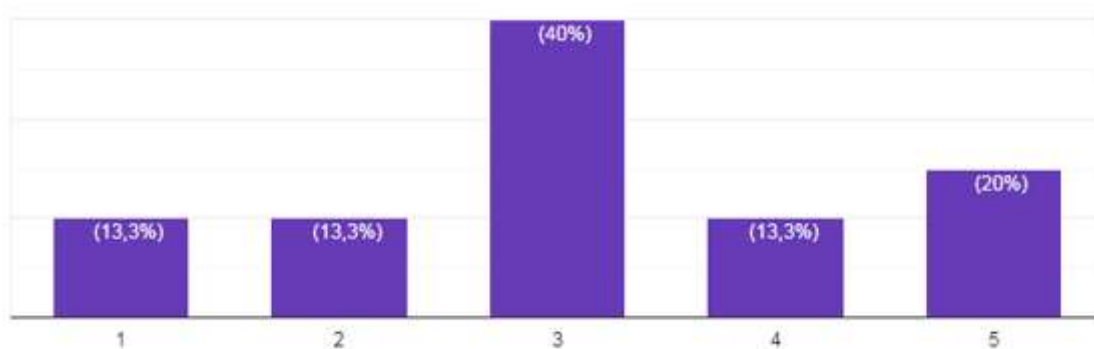

Рис. 2.4. Діаграма “Не відставання від рівня під час навчання від друзів, знайомих чи колег”.

За наступною діаграмою (див. рис. 2.5.) відображеними є показники кращості серед студентства в університеті. Всі ці результати ведуть до того, що хоча б половина студентів бажає не відступати від рівня колег, найбільший показник із усіх – 40%. Наступний результат (20%) підходить тим, хто відчуває певні труднощі у досягненні мети при навчанні і знаходиться у фрустрації. Найнижчими є показники в 13,3% осіб, у яких є відчуття не бажання прагнути до кращості і першості.

Отже, в результаті проведеного аналізу за показником “Кращості серед студентства” маємо підстави вважати, що досліджувані особи в переважній більшості є схильними до вищого рівня знань у навчанні.

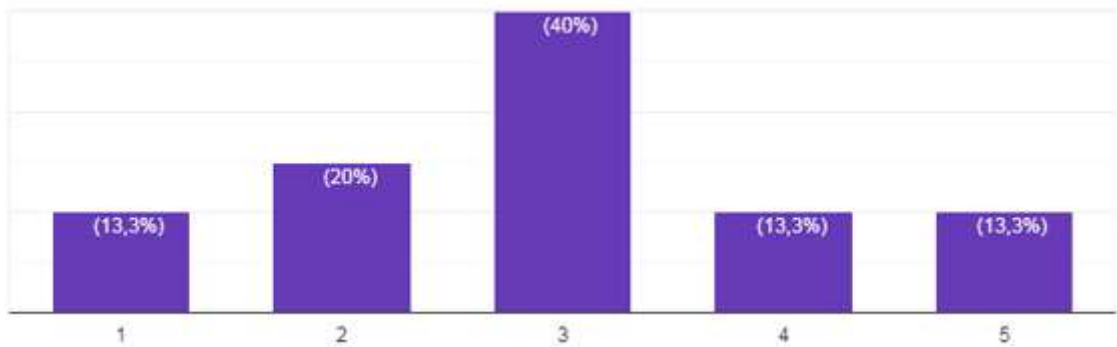

Рис. 2.5. Кращість серед студентства у вищому навчальному закладі.

За результатами останньої діаграми “Засудження та покарання за погане навчання” в межах вищого навчального закладу, отримано наступні результати: На одному рівні знаходяться досліджувані (26,7%) , які не сильно переживають за навчальний процес та ті, кому процес не є байдужим. Потрібно також звернути увагу на те, що за п'ятибальною шкалою не має жодного студента із 42 опитуваних, для кого б це було найвищим пріоритетом.

За підведеними підсумками даного опитування та діаграми, можна вважати, що більшість студентів не переживають за наслідки свого навчання в цілому.

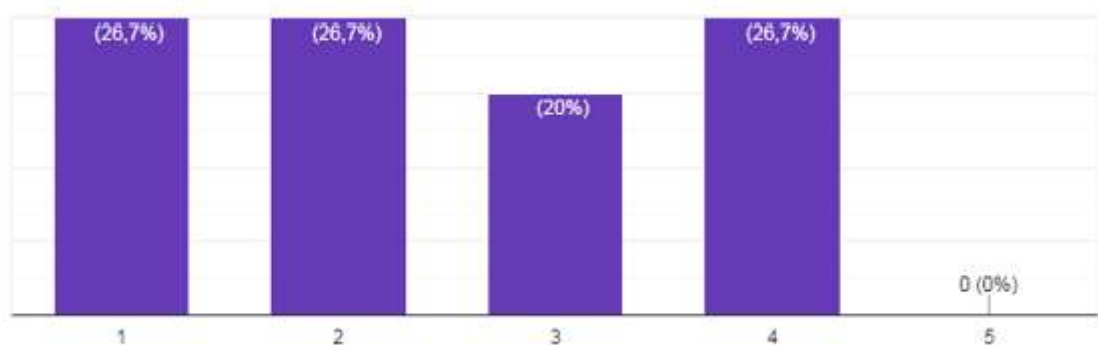

Рис. 2.6. Засудження та покарання за погане навчання.

“Мотивація навчання у вищому навчальному закладі” Т. Ільїна.

Запропонована методика спрямована для аналізу шкал такі, як: придбання знань, шкала оволодіння професією та отримання диплому. Шкала “придбання

знань” - за згоду із твердженням “+” по питання номер 4 проставляється 3,6 бали; за питанням 17 - 3,6 бали; за питанням 26 - 2,4 бали; за незгоду “-“ з твердженням по питання 28 - 1,2 бали; за питання 42-1,8 бали. Максимум – 12, 6 балів.

Результати за діаграмою (рис. 2.7.) свідчать про переважання шкали “придбання знань”, тобто студенти-психологи максимально зацікавлені в одержанні якомога більшої корисної і необхідної інформації. (див. додаток Г)

Наступним пріоритетом є “отримання диплому”, що значно переважає бажання “оволодіти професією” сповна. (див. додаток И)

Отже, одержаний результат приводить нас до висновку, що студентам найголовніше отримати знання та їх підтвердження у вигляді диплому бакалавра, або магістра в майбутньому.

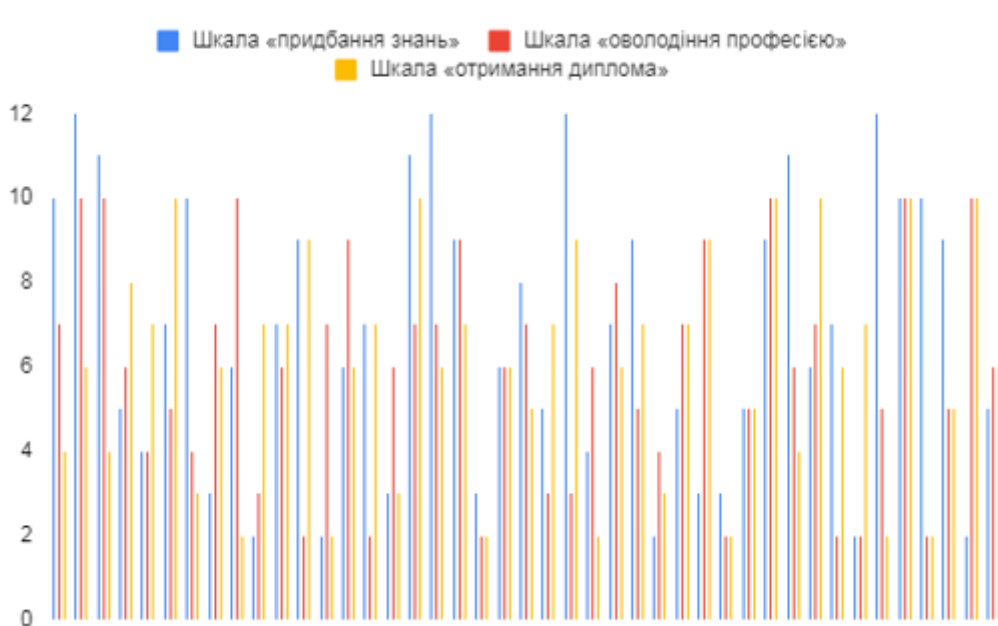

Рис. 2.7. Результат за шкалами.

Контент-аналіз

Назва групи	Зміст групи
Дозвілля	Спорт, друзі, цікавість, нові знайомства;
Навчання	Пари, диплом, знання, викладачі, сила волі, відповідальність;
Перспективи	Вища освіта, диплом, професія, майбутнє.

Для більш широкого розуміння мотивації у студентів, прийняли рішення ще на завершення ключової частини нашого дослідження, провести так званий - Контент-аналіз. Його сутність полягає у зображенні семантичного групового простору та представлені за трьома категоріями назви для пропозиції студентам. Словом стимулом у даному випадку можемо вважати “Мотивація”. Кінцеві результати дослідження показали, що студенти-психологи більшою мірою пов’язують визначення із наступними асоціаціями: Відповідальність і отримання диплому (33%), знання (53%), друзі (99%), гроші (69%), пари (41%), зацікавленість (35%), викладачі та майбутнє (31%). Найменш згадуваними були асоціації такі, як: спорт, сила волі, совість, уважність, сміх, професія, неспання, відмінні оцінки. Також варто зазначити, що контент аналіз містить три групи із рядками асоціацій, тобто ті, що були близькі за сферою реалізації та семантичним наповненням.

Позиція, що містить слово “навчання” поєднане із тими судженнями, котрі є притаманними до навчального процесу і т. д. Поняття “дозвілля”, пояснюється, як вільний від навчання час. Щодо “перспективи”, то йдеться про уявлення студента про теперішнє та майбутнє, цілі, плани, мрії, що зможуть допомогти стати справжнім професіоналом.

Варто зробити висновок, слово-стимул “мотивація” для студентів є тісно пов'язане із міжособистісною взаємодією, а не лише із професійними вимогами. (див. рис. 2.8.)

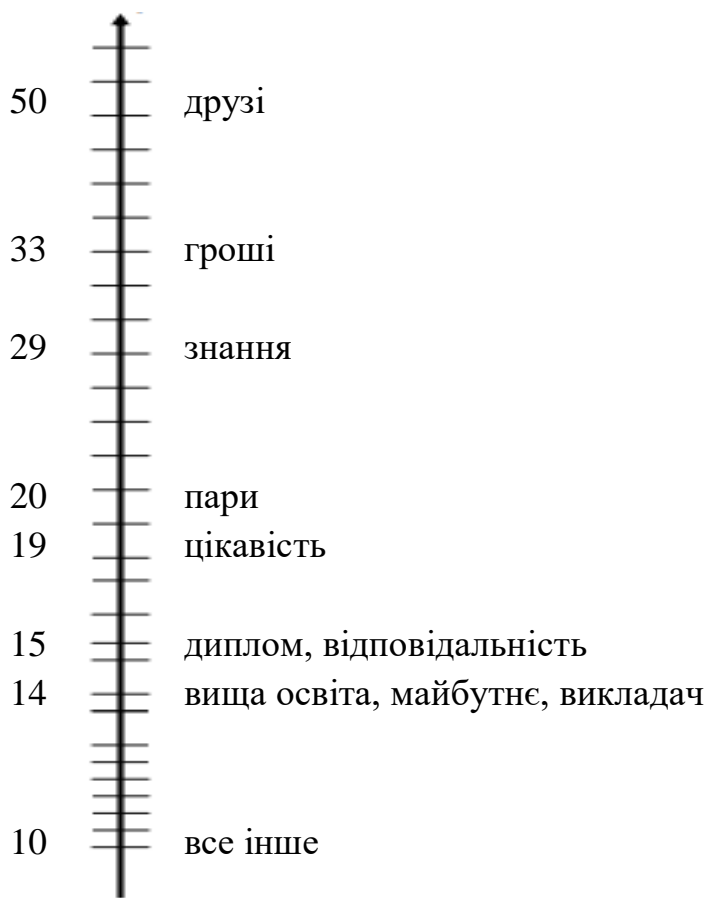

Рис. 2.8. Результати за студентськими міркуваннями на слово-стимул “мотивація”.

Одержані показники були підрахованими згідно методам математичної обробки, йдеться про факторний аналіз (рис.2.9.). Семантичний простір, який був вище зображений будувався на основі факторного аналізу для дослідження явища. Результати статистичної обробки та дослідження окреслили 4 фактори, які у загальному показнику становлять (66,33%) (див.додаток. А) Фактор під №1 показує (22,25 %) дисперсії. Фактор №2 (16, 71%). Фактор №3 (15, 80 %). Фактор №4 (11,56%). (див.додаток. Б) Корелюючими факторами вважаємо

знання (- 0,84) (див. додаток. В) В ньому пояснюється дисперсія (22,25%). Фактор під номером 2 має дисперсію (16, 71), а стосовно друзів, то (0. 82).

Фактор під номером 1 та 2 демонструють дисперсію 38,96% . Означає, що факторизація є не повною, та присутнє існування інших факторів, меншої значимості, проте дуже важливі. Фактор № 3 15,80% – відноситься до вищої освіти (-0, 82), відповідальність (0,74). Фактор 4 (11,56%) і диплом (0, 81).

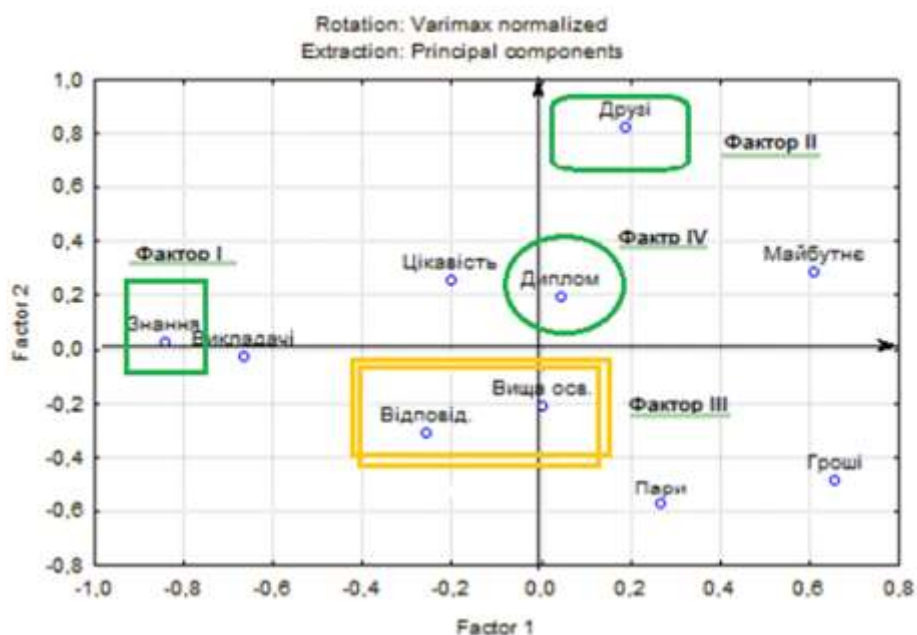

Рис. 2.9. Факторно – семантичне поле результатів дослідження професійної мотивації студентів віком від 19 до 22 років.

Яскраво ілюстрованими групами факторів є “знання” (-0, 84). Говорить про ті знання, які є вкрай важливими для студентів.. Фактор “друзі” (0. 82).

Проаналізувавши факторно-семантичне поле дослідження, варто дійти до висновку, що студенти під час навчання схильні до саморозвитку і спілкування, а не тільки до навчання. До слова-стимула “мотивація” підбирають виключно ті слова, які стосуються міжособистісної взаємодії та сфери розвитку професії. Спостерігається прихильність до саморозвитку, як майбутнього професіонала та збагачення багажу досвідом.

Висновки до другого розділу

Отже, за детально проведеним дослідженням відносно навчальної мотивації студентів-психологів, ми одержали наступні результати: За методикою Райдаса С. “Наскільки я впевнений (-а) в собі”, кінцевий результат середнього значення впевненості варто розуміти, як адекватне сприйняття того, на що здатні студенти та над чим ще варто попрацювати і до чого докласти ще більше зусиль. Одержані показники впевненості у студентів вищого навчального закладу можуть свідчити про достатній рівень сприйняття їхніх можливостей та стійкості власного потенціалу, йдеться про середнє значення впевненості. Для кращого розуміння, ми порівняли впевненість за віковими особливостями і з’ясували, що у студентів віком 18-19 років (першого та другого курсів) спостерігається стабільно низький рівень впевненості, а у студентів віком 20-22 років (третього та четвертого курсів) рівень впевненості є значно вищим. Для кращого визначення особливостей мотивації до навчання студентів, наступною було обрано методику А.О. Реана та В.А. Якуніна (модифікація Н.Ц. Бадмаєва) “Діагностика навчальної мотивації студентів”. Отримані результати свідчать про те, що для опитуваних студентів домінуючим є комунікативний мотив, який спонукає студентів до поширення комунікації, для надбання певного багажу знань при подальшому спілкуванні з людьми. Для порівняння основних мотивів у системі мотивації досліджуваних студентів, обрали запитання, які є найбільш поширеними та близькими, тобто мова йде про вплив друзів, рейтинг у ВУЗІ та засудження та покарання за погане навчання. Тенденція серед студентської молоді, що стосується “Не відставання від рівня під час навчання від друзів, знайомих чи колег” перевищує 70% від усієї вибірки. За показником “Кращості серед студентства” маємо підстави вважати, що досліджувані особи в переважній більшості є схильними до вищого рівня знань у навчанні. А що стосується “Покарання за погане навчання”, то можна вважати, що більшість студентів не переживають за наслідки свого навчання в цілому. За методикою “Мотивація навчання у вищому навчальному закладі” Т. Ільїна, де оцінюються три шкали: “Придбання

знань”, “Отримання диплому”, “Оволодіння професією” одержали результати, які привели нас до висновку, що студентам найголовніше отримати знання та їх підтвердження у вигляді диплому бакалавра, або магістра в майбутньому. Контент аналіз, дав можливість оцінити за зображенням семантичного групового простору та трьома категоріями назви для пропозиції студентам. Словом стимулом у даному випадку виступило - “Мотивація”. В кінцевому результаті, слово-стимул “мотивація” для студентів є тісно пов'язане із міжособистісною взаємодією, а не лише із професійними вимогами. Стосовно факторно - семантичного поля дослідження виявилось, що професійна мотивація студентів віком від 19 до 22 років під час навчання є схильною до саморозвитку і спілкування, а не лише до навчання.

ВИСНОВКИ

Отже, в нашій роботі ми розглянули проблему мотивації до професійного навчання студентів-психологів.

Для реалізації поставлених завдань був проведений теоретичний аналіз мотивації, яка є найважливішою складовою ефективної діяльності. В результаті опрацювання теоретичного матеріалу було визначено, що поняття мотивації варто тлумачити, як особливий стан людини, який спонукає до дії. Відіграє одну із ключових ролей в житті, бо саме від неї залежить успіх в роботі, навчанні чи в інших сферах діяльності. Термін «мотив» - це спонукання до діяльності, спонукальної причини дій і вчинків, що змушують нас до вчинення дій. Однак мотивація – це не лише наявність мотивів, але й ситуативних факторів (специфіки діяльності й ситуації, вплив різних людей тощо). Співставлення між діями та причинами людини, які пояснюють та зумовлюють дані дії, описують поняття мотивації. Термін «мотивація», як у вітчизняній, так і у світовій літературі психологічної науки має багату і неповторну історію. Якщо у нас високий рівень мотивації та мотивів, тоді ми здатні проявляти більше активності і постійно працюємо над самовдосконаленням. Також варто зазначити, що вивчення проблематики мотивації цікавило велику кількість авторів, які вклали у її розвиток чимало зусиль та дозволили її роздивитися із різних сторін, бо кожен відстоював індивідуальну думку та підхід.

Для опитування були взяті методики: Т. Ільїної “Мотивація навчання у вищому навчальному закладі”, А.О. Реана, В.О. Якуніна “Діагностика навчальної мотивації”, тест Райдаса С. “На скільки я впевнений (-а) у собі”, контент-аналіз.

При підсумках дослідження за опитуваннями по шкалах придбання знань, оволодіння професією та отримання диплому, було виявлено, що у студентів на даний момент першочерговою ціллю є отримати знання та їх підтвердження у вигляді диплому бакалавра, або магістра в майбутньому. Студенти є досить

мотивованими до набування знань та мають велике бажання оволодіти професією та в подальшому її практикувати. Також отримують задоволення від навчального процесу і від наявності професійно важливих якостей. Можна припустити, що досліджувані особи є професійно спрямованими та обов'язково стануть справжніми спеціалістами. Гіпотеза відносно опрацювання уявлень про майбутню діяльність підтвердилася, оскільки містить достатній рівень впевненості та мотивації.

В ході та результаті дослідження, було з'ясовано, що для студентів спільною характеристикою є зовнішня позитивна мотивація до навчання, тобто високі показники серед досліджуваних осіб займають “Комунікативні мотиви”, друге місце посідає “Соціальний мотив”, по 10% припадає на мотиви такі, як: уникнення невдач, професійні та пізнавальні. Творча самореалізація припадає на відсоткове значення 5%, і на завершення залишається мотив престижу, що оцінюється лише 0%. Одержані дані говорять про те, що для опитаних студентів переважаючим мотивом є – комунікативний, тобто є бажання спілкуватися та обмінюватися досвідом, а це не менш важливий показник компетентності людини. Таким чином початкова гіпотеза підтвердилася.

Кінцевий результат впевненості за тестом С. Райдаса варто розуміти, як адекватне сприйняття того, на що ми здатні, над чим варто попрацювати і до чого докласти ще більше зусиль. Показники середнього значення впевненості у студентів вищого навчального закладу можуть свідчити про достатній рівень сприйняття їхніх можливостей та стійкості власного потенціалу, і це є ознакою підтвердження гіпотези.

Проаналізувавши факторно-семантичне поле дослідження, варто дійти до усвідомлення, що студенти під час навчання схильні до саморозвитку і спілкування, а не тільки до навчання. До слова-стимулу при контент - аналізі “мотивація” підбирають виключно ті слова, які стосуються міжособистісної взаємодії та сфери розвитку професії. Спостерігається прихильність до саморозвитку, як майбутнього професіонала та збагачення багажу досвідом.

Отже, проведене нами дослідження щодо психологічних особливостей мотивації підтвердило гіпотези щодо мотивації професійного навчання студентів-психологів.

Список використаних джерел.

1. Александров Ю.В. Особливості відповідальності студентів – психологів залежно від їх бачення на професійне майбутнє. Вид-во ХНУВС, 2018р. 13с.
2. Бибрих Р. Р. Особенности мотивации и целеобразования в учебной деятельности студентов младших курсов / Р. Р. Бибрих, И. А. Васильева// Вестник МГУ. Серия 14. Психология. - 1987. - №2. - С. 12.
3. Бондар Л.В. Литвинчук Н.Б. Мотивація навчальної діяльності, як провідний чинник підготовки майбутніх фахівців. Стаття Національного Авіаційного ун-ту. Київ. 2020. URL: [file:///C:/Users/User/Downloads/%D0%91%D0%BE%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80-%D0%9B%D0%B8%D1%82%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/%D0%91%D0%BE%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80-%D0%9B%D0%B8%D1%82%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA%20(1).pdf)
4. Бутенко Д.С. Теорії мотивації: Практичний аспект. *Стаття Харківського національного економічного університету.* 2020. URL:http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2020/105.pdf
5. Василенко О., Шульц Т. Компоненти готовності студентів-психологів до використання інформаційних технологій в майбутній професійній діяльності. *Наукова стаття.* 2020. URL:<https://amtp.org.ua/index.php/journal/article/view/255/231>
6. Вилюнас В.К. Психологические механизмы мотивации человека./ В.К. Вилюнас – М.: Изд-во МГУ, 1990.– 288 с.

7. Грінченко О.М. Когнітивні особливості професійного самовизначення студентів психологів: дис. асистента 2018/ Національний технічний ун-т. Харків. 2018. URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/2018/09/GRINCHENKO_DIS.pdf

8. Девід М.Р., Стефан-Мардікс М. Пасткологія : практичний посібник: Вид-во “Віват”. Пер. англ. Гребенюк Л. Видання укр.мовою. 2020.-224с.

9. Дерев’янка С.П. Емоційна креативність та мотивація у структурі професійної діяльності психолога. *Стаття Національного університету “Чернігівського колегіуму” імені Т.Г.Шевченка*. Чернігів 2018. URL: <http://pj.journal.kspu.edu/index.php/pj/article/view/65/62>

10. Жущма Т.В, Квасник О.В. Стаття *Психолого-педагогічний досвід у формуванні національної гуманітарно-технічної еліти: минуле, сучасність, майбутнє*. Особливості самооцінки та мотивації на досягнення успіху у студентів – психологів. м. Харків, Україна, (23.09.2016). URL:http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/29229/1/Elita_2017_46_Zhushma_Osoblyvosti.pdf

11. Журавльова Л.П., Портницька Н.Ф., Дем’янчук Ю.Ю. Прикладні аспекти психології особистісного зростання: *Збірник для викладачів та студентів – Житомир, Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка 2015р. 78с.*

12. Іллін Є. П. Мотивація і мотиви: *Навчальна книга*. пер. з рос. мови. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. — 512 с. — (Сходи психології).

13. Коняєва Л.Д. Духовно моральні аспекти професійної соціалізації студентів-психологів. *Стаття із книги «Психологія та особистість»*. 3.01.2021р.

URL: <http://psychpersonality.pnpu.edu.ua/article/view/227233/227344>

14. Кремень В.Г. Рибалка В.В. Психологія та педагогіка у протидії пандемії Covid-19. *Інтернет – посібник*. Київ 2020. 131-203с.

15. Калюжна Ю.І. Особливості навчальної та трудової мотивації майбутніх психологів. *Наукова стаття*. 2020. Полтавський національний педагогічний університет. 2020. URL: <http://psychpersonality.pnpu.edu.ua/article/view/195244/196249>

16. Леонтьєв А.Н. Деятельность. Сознание. Личность.: *Теоретическая книга/ Москва, июнь 1974 г.* Москва/Полиздат, 1975 - 304с. URL: <https://www.marxists.org/russkij/leontiev/1975/dyatyelnost/deyatelnost-soznyanie-lichnost.pdf>

17. Миколенко Н.В. Особливості особистісних і групових базових потреб студентів-психологів. *Стаття Київського університету імені Бориса Грінченка*. № 1 (20). Київ 2021 URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/38020/1/N_Mykolenko_PMP_20_IS.pdf

18. Маслоу А. Мотивация и личность./ А. Маслоу – СПб.: Питер, 2003. – 352 с.

19. Олпорт Г.У. Функциональная автономия мотивов/ Г.У. Олпорт // *American Journal of Psychology* . 1937.141-156. Пер. с англ. М. Фаликман.

20. Особливості мотивації професійного самовизначення студентів – психологів: Теорія та практика сучасної науки: URL: <https://docplayer.com/131601235-Cipu-osobennosti-motivacii-professionalnoo-samoopredeleniya-studentov-psihologov.html>, Сімферополь, Україна (2018).

21. Особливості формування професійної мотивації у студентів гуманітарної спеціальності. *Науковий вісник. Херсонський державний ун-т.* Херсон 2018. – 27с.
URL:<http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/12207/1/Andriychuk1.pdf>

22. Подшивайлов Ф.М., Подшивайлова В.І. Динаміка змін основних показників мотиваційної сфери студентів-психологів, 20.05.2018. URL:
https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/28090/1/L_Podshyvailova_F_Podshyvailov_DZ_OPMSSP_IS_IPSP.pdf

23. Пепен Ш. Переваги поразок: Вид-во “Віват”, видання укр.мовою, переклад з франц. Голобородько Є. 2019 – 192с.

24. Петров В.В. Теории мотивации: *Електронний посібник.* Вид-во ИД РАВНОВЕСИЕ. Саратов: Саратов. гос. техн. ун-т, 2003.
URL:<https://www.twirpx.com/file/115034/>

25. Свааб Д. Наш творчий мозок: Вид-во “Книжковий клуб сімейного дозвілля”. Пер.нім. Зубченко С. Видання укр.мовою. 2019.

26. Сінсеро Д. Не нюнь: Вид-во BOOKSHEF. Пер. англ. Прудка Г. – Київ: Форс Україна , 2019. – 176с.

27. Столярчук О.А. Сергєєнкова О.П. Коханова О.П. *Науковий журнал «Габітус»* Причорноморського науково -дослідного інституту.URL:
https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/31751/1/O_Stoliarchuk_O_Serhieienkova_O_Kohanova_H_13_IL.pdf

28. Цибульська В.І. Психологічні аспекти людського фактору у світі

високих технологій: *Стаття - Зв'язок мотивації досягнення успіху та мотиву навчання студентів психологів.* Вид-во НАУ. Київ. 2018р.

29. Шеве У. Супер студент: Вид-во “КМ-Букс”, навчальний посібник. Видання укр. мовою, пер. англ. Превір Б. 2019 – 240с.

30. Якимчук Ю.В. Стимуляція мотивації студентів за допомогою зовнішніх факторів. *Стаття.* 2018р. 156-165с.

Додатки

Додаток А

Ранжувальна таблиця найчастіше вживаних асоціацій.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Гроші	Друзі	Знання	Пари	Цікавість	Диплом	Вища осв	Відповід	Майбутнє	Викладачі
3	2	4	4	4	7	8	6	9	9
2	1	4	4	5	6	10	7	9	8
2	1	4	3	6	8	9	7	5	10
2	1	5	6	7	4	9	7	8	10
2	1	4	4	6	7	10	5	9	10
2	1	3	5	4	7	10	6	9	8
2	1	3	4	6	7	9	8	5	10
2	1	3	5	5	7	9	8	6	9
3	1	3	4	6	5	8	7	10	9
2	1	3	5	6	4	8	7	10	9
1	2	3	4	6	5	8	7	9	10
3	2	1	5	4	6	9	8	10	7
1	1	3	4	5	6	9	7	10	8
3	2	1	4	5	7	9	6	10	8
2	1	3	4	5	6	9	7	10	8
2	1	3	5	4	6	9	7	8	10
2	1	3	5	4	6	9	7	8	10

Додаток Б

Факторні значимості.

Value	Extraction: Principal components			
	Eigenvalue	% Total variance	Cumulative Eigenvalue	Cumulative %
1	1,156979	15,80638	2,225089	22,25089
2	1,671062	16,71062	3,896151	38,96151
3	1,580638	22,25089	5,476789	54,76789
4	2,225089	11,56979	6,633769	66,33769

Додаток В

Навантаження факторних значень.

Extraction: Principal components (Marked loadings are > .700000)				
Variable	Factor 1	Factor 2	Factor 3	Factor 4
Гроші	0,558100	-0,480388	-0,053611	0,085793
Друзі	0,288419	0,823782	0,073401	0,008311
Знання	-0,843156	0,031492	-0,000010	-0,236184
Пари	0,268142	-0,574814	0,120231	-0,032282
Цікавість	-0,202361	0,258585	-0,379721	-0,559433
Диплом	0,041864	0,196803	-0,157964	0,819168
Вища осв.	0,003761	-0,206024	-0,722860	0,111634
Відповід.	-0,257825	-0,303384	0,841857	0,036053
Майбутнє	0,610430	0,283596	0,299597	-0,492892
Викладачі	-0,664622	-0,026354	0,283550	0,048918
Expl. Var	2,174949	1,562000	1,589467	1,307353
Prp. Totl	0,217495	0,156200	0,158947	0,130735

Додаток Г

Методика “ Мотивація навчання у вищому навчальному закладі “ (Т.І. Ільїна)

Відзначте вашу згоду знаком «+» або незгода - знаком «-» до нижченаведених твердженнями.

Текст опитувальника

1. Краща атмосфера на занятті - атмосфера вільних висловлювань.
2. Зазвичай я працюю з великою напругою.

3. У мене рідко бувають головні болі після пережитих хвилювань і неприємностей.
4. Я самостійно вивчаю ряд предметів, на мою думку, необхідних для моєї майбутньої професії.
5. Яке з притаманних вам якостей ви вище всього цінуєте? Напишіть відповідь поруч.
6. Я вважаю, що життя потрібно присвятити обраній професії.
7. Я відчуваю задоволення від розгляду на занятті важких проблем.
8. Я не бачу сенсу в більшості робіт, які ми робимо у вузі.
9. Велике задоволення мені дає розповідь знайомим про мою майбутню професію.
10. Я вельми середній студент, ніколи не буду цілком хорошим, а тому немає сенсу докладати зусилля , щоб стати краще.
11. Я вважаю, що в наш час не обов'язково мати вищу освіту.
12. Я твердо впевнений у правильності вибору професії.
13. Від яких з притаманних вам якостей ви хотіли б позбутися? Напишіть відповідь поруч.
14. При слушній нагоді я використовую на іспитах підсобні матеріали (конспекти, шпаргалки, записи , формули).
15. Саме чудове час життя - студентські роки.
16. У мене надзвичайно неспокійний і переривчастий сон.
17. Я вважаю, що для повного оволодіння професією всі навчальні дисципліни потрібно вивчати однаково глибоко.
18. При можливості я вчинив би в інший вуз.
19. Я звичайно спочатку беруся за більш легкі завдання, а більш важкі залишаю на кінець.
20. Для мене було важко при виборі професії зупинитися на одній з них.
21. Я можу спокійно спати після будь-яких неприємностей.
22. Я твердо впевнений, що моя професія дасть мені моральне задоволення і матеріальний достаток в житті.

23. Мені здається , що мої друзі здатні вчитися краще, ніж я.
24. Для мене дуже важливо мати диплом про вищу освіту.
25. З деяких практичних міркувань для мене це найзручніший вуз.
26. У мене достатньо сили волі, щоб вчитися без нагадування адміністрації.
27. Життя для мене майже завжди пов'язана з надзвичайним напруженням.
28. Іспити потрібно здавати, витрачаючи мінімум зусиль.
29. Є багато вузів, в яких я міг би вчитися з не меншим інтересом.
30. Яке з притаманних вам якостей найбільше заважає вчитися? Напишіть відповідь поруч.
31. Я дуже захоплюється людиною, але всі мої захоплення так чи інакше пов'язані з майбутньою роботою.
32. Занепокоєння про іспит або роботі, яка не виконано в строк, часто заважає мені спати.
33. Висока зарплата після закінчення вузу для мене не головне.
34. Мені потрібно бути в хорошому настрої, щоб підтримати спільне рішення групи.
35. Я змушений був вступити до вузу, щоб зайняти бажане положення в суспільстві, уникнути служби в армії.
36. Я вчу матеріал, щоб стати професіоналом, а не для іспиту.
37. Мої батьки хороші професіонали, і я хочу бути на них схожим.
38. Для просування по службі мені необхідно мати вищу освіту.
39. Яке з ваших якостей допомагає вам вчитися? Напишіть відповідь поруч.
40. Мені дуже важко змусити себе вивчати як слід дисципліни, прямо не відносяться до моєї майбутньої спеціальності.
41. Мене вельми непокоять можливі невдачі.
42. Краще все я займаюся, коли мене періодично стимулюють, підстобують.
43. Мій вибір даного вузу остаточний.
44. Мої друзі мають вищу освіту, і я не хочу відстати від них.
45. Щоб переконати в чому-небудь групу, мені доводиться самому працювати дуже інтенсивно.

46. У мене зазвичай рівне і гарний настрій.
47. Мене приваблюють зручність, чистота, легкість майбутньої професії.
48. До вступу до вузу я давно цікавився цією професією, багато читав про неї.
49. Професія, яку я отримую, найважливіша і перспективна.
50. Мої знання про цю професію були достатні для впевненого вибору даного вузу.

Обробка результатів. Ключ до опитувальника:

Шкала «придбання знань» - за згоду («+») з твердженням по п. 4 проставляється 3,6 бали; за п. 17 - 3,6 бали; за п. 26 - 2,4 бали; за незгоду («-») з твердженням по п. 28 - 1,2 бали; за п. 42-1,8 бала. Максимум - 12,6 бала.

Шкала «оволодіння професією» - за згоду за п. 9 - 1 бал; за п. 31 - 2 бали; за п. 33 - 2 бали, за п. 43 - 3 бали; за п. 48 - 1 бал і за п. 49 - 1 бал. Максимум - 10 балів.

Шкала «отримання диплома» - за незгоду по п. 11 - 3,5 бали; за згоду за п. 24 - 2,5 бали; за п. 35 - 1,5 бали; за п. 38 - 1,5 бала і за п. 44 - 1 бал. Максимум - 10 балів.

Питання по пп . 5, 13, 30, 39 є нейтральними до цілей опитувальника і в обробку не включаються.

Висновки:

Переважання мотивів по перших двох шкалах свідчить про адекватне виборі студентом професії і задоволеності нею.

Додаток Д

Методика, або тест Райдаса С. "Наскільки я впевнений (-а) у собі"

За кожним твердженням слід відзначити ступінь відповідності:

- 1 - зовсім не характерний для мене, опис не вірний;
- 2 - досить не характерно для мене - швидше ні, ніж так;
- 3 - частково характерно, частково не характерно;
- 4 - досить характерно для мене - скоріше так, ніж ні;
- 5 - дуже характерний для мене, опис дуже вірний.

*1. Більшість людей, мабуть, агресивніша і впевненіші в собі, ніж я.

*2. Я не наважуюсь призначати побачення та приймати запрошення на побачення через свою сором'язливість.

3. Коли їжа, що подається, в кафе мене не задовольняє, я скаржуся на це офіціанту.

*4. Я уникаю зачіпати почуття інших людей, навіть якщо мене образили.

*5. Якщо продавцю коштувало значних зусиль показати мені товар, який не зовсім мені підходить, мені важко сказати йому «ні».

6. Коли мене просять щось зробити, я обов'язково з'ясовую, навіщо це.

7. Я волію використовувати сильні аргументи та докази.

8. Я намагаюся бути серед перших, як і більшість людей.

*9. Щиро кажучи, люди часто використовують мене у своїх інтересах. 10. Я отримую задоволення від спілкування з незнайомими людьми.

*11. Я часто не знаю, що краще сказати привабливій жінці (чоловікові).

*12. Я відчуваю нерішучість, коли потрібно зателефонувати до закладу.

*13. Я вважаю за краще звернутися з письмовим проханням прийняти мене на роботу або зарахувати на навчання, ніж пройти через співбесіду.

*14. Я соромлюсь повернути покупку.

- *15. Якщо близький і шановний родич дратує мене, я скоріше приховую свої почуття, аніж виявляю роздратування.
- *16. Я уникаю ставити запитання зі страху здатися дурним.
- *17. У суперечці я іноді боюся, що хвилюватимуся і тремтітиму.
18. Якщо відомий і шановний лектор висловить точку зору, яку я вважаю неправильною, я примушу аудиторію вислухати свою думку.
- *19. Я уникаю сперечатися та торгуватися про ціну.
20. Зробивши щось важливе і варте, я намагаюся, щоб про це дізналися інші.
21. Я відвертий і щирий у своїх почуттях.
22. Якщо хтось пліткує про мене, я прагну поговорити з ним про це.
- *23. Мені часто важко відповісти "ні".
- *24. Я схильний до стримування проявів своїх емоцій, а не влаштовувати сцени.
25. Я скаржуся на погане обслуговування та безладдя.
- *26. Коли мені роблять комплімент, я не знаю, що сказати у відповідь.
27. Якщо в театрі чи лекції мені заважають розмовами, я роблю зауваження.
28. Той, хто намагається пролізти в черзі поперед мене, отримає відсіч.
29. Я завжди висловлюю свою думку.
- *30. Іноді мені нічого сказати.

КЛЮЧ

1. Сума для питань не позначених зірочкою (№3, 6, 7, 8, 10, 18, 20, 21, 22, 25, 27, 28, 29).
2. Сума для позначені зірочки (№ 1, 2, 4, 5, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 23, 24, 26, 30).
3. Додати до першої суми число 72 і відняти другу суму.

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ

0 - 24: дуже невпевнений у собі;

25 - 48: скоріше не впевнений, ніж впевнений;

49 – 72: середнє значення впевненості;

73 - 96: впевнений у собі;

97 – 120: занадто самовпевнений.

Щодня ми зазнаємо психологічного тиску з усіх боків, тому нам важливо знати, наскільки сильна наша внутрішня позиція.

Додаток Е

“Діагностика навчальної мотивації студентів” - опитувальник А. А. Реана і В. А. Якуніна.

Методика розроблена на основі опитувальника А. А. Реан і В.А.Якуніна.

Запитання дають можливість визначити комунікативні, професійні, навчально-пізнавальні, широкі соціальні мотиви, а також мотиви творчої самореалізації, уникнення невдачі і престижу.

Інструкція : Оцініть за 5-бальною системою наведені мотиви навчальної діяльності за значимістю для Вас: 1 бал відповідає мінімальній значущості мотиву, 5 балів - максимальною.

1. Навчаюся, тому що мені подобається обрана професія.
2. Щоб забезпечити успішність майбутньої професійної діяльності.
3. Хочу стати спеціалістом.
4. Щоб дати відповіді на актуальні питання, що стосуються сфери майбутньої професійної діяльності.
5. Хочу повною мірою використовувати наявні в мене задатки, здібності та

схильність до обраної професії.

6. Щоб не відставати від друзів.

7. Щоб працювати з людьми, треба мати глибокі та всебічні знання.

8. Тому що хочу бути серед кращих студентів.

9. Тому що хочу, щоб наша навчальна група стала найкращою в інституті.

10. Щоб заводити знайомства та спілкуватися з цікавими людьми.

11. Тому що отримані знання дозволять мені досягти всього необхідного.

12. Необхідно закінчити інститут, щоб у знайомих не змінилася думка про мене, як здатну, перспективну людину.

13. Щоб уникнути засудження та покарання за погане навчання.

14. Хочу бути шановною людиною навчального колективу.

15. Не хочу відставати від однокурсників, не бажаю опинитися серед тих, що відстають.

16. Тому що від успіхів у навчанні залежить рівень моєї матеріальної забезпеченості у майбутньому.

17. Успішно вчитися, скласти іспити на «4» та «5».

18. Просто подобається вчитися.

19. Потрапивши до інституту, змушений навчатися, щоб закінчити його.

20. Бути завжди готовим до чергових занять.

21. Успішно продовжити навчання на наступних курсах, щоб відповісти на конкретні навчальні питання.

22. Щоб отримати глибокі та міцні знання.

23. Тому що в майбутньому я думаю зайнятися науковою діяльністю за спеціальністю.

24. Будь-які знання знадобляться у майбутній професії.

25. Тому що хочу принести більше користі суспільству.

26. Стати висококваліфікованим спеціалістом.

27. Щоб дізнаватися про нове, займатися творчою діяльністю.

28. Щоб дати відповіді проблеми розвитку суспільства, життєдіяльності людей.

29. Бути на доброму рахунку у викладачів.

30. Домогтися схвалення батьків та оточуючих.
31. Навчаюся заради виконання обов'язку перед батьками, школою.
32. Тому що знання надають мені впевненості у собі.
33. Тому що від успіхів у навчанні залежить моє майбутнє службове становище.
34. Хочу отримати диплом з хорошими оцінками, щоб мати перевагу над іншими.

Обробка та інтерпретація результатів тесту:

- Шкала 1. Комунікативні мотиви: 7, 10, 14, 32.
- Шкала 2. Мотиви уникнення: 6, 12, 13, 15, 19.
- Шкала 3. Мотиви престижу: 8, 9, 29, 30, 34.
- Шкала 4. Професійні мотиви: 1, 2, 3, 4, 5, 26.
- Шкала 5. Мотиви творчої самореалізації: 27, 28.
- Шкала 6. Навчально-пізнавальні мотиви: 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24.
- Шкала 7. Соціальні мотиви: 11, 16, 25, 31, 33.

Додаток Є

C1		fx		Стать																													
	C	D	BC	BD	BE	BF	BG	BH	BI	BJ	BK	BL	BM	BN	BO	BP	BQ	BR	BS	BT	BU	BV	BW	BX	BY	BZ	CA	CB	CC	CD	CE	CF	
1	Стать	Вік	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	
30	Жіноч	21	3	2	2	3	4	4	3	3	3	4	2	4	4	4	4	4	3	2	3	3	4	2	4	2	4	2	3	4	4	2	
31	Жіноч	20	1	4	3	2	2	3	2	4	1	5	2	1	1	4	5	4	1	4	5	5	5	1	2	5	5	3	4	5	4	3	
32	Чолов	21	1	4	2	3	2	1	3	2	5	4	4	4	3	4	5	3	3	2	2	2	3	1	3	2	1	2	2	2	1		
33	Чолов	20	4	3	2	4	3	5	3	3	2	3	4	5	5	4	4	4	5	1	2	3	4	2	4	3	4	5	3	4	2	4	
34	Жіноч	21	3	3	4	4	4	5	4	1	4	5	3	5	3	3	5	2	2	2	5	2	4	1	4	3	5	4	1	1	3	4	
35	Жіноч	21	3	3	5	3	1	5	3	5	3	5	5	1	3	1	1	3	3	1	1	2	4	4	1	4	3	1	3	1	3	2	3
36	Чолов	21	2	1	3	2	4	4	4	5	3	5	4	2	4	3	5	2	1	3	3	2	4	5	4	5	1	4	3	4	4	4	
37	Чолов	19	4	3	2	4	3	5	3	3	2	3	4	4	5	3	4	4	4	1	2	2	4	2	4	3	4	5	3	4	2	4	
38	Жіноч	21	3	3	1	5	5	5	5	1	3	5	3	4	3	3	5	2	3	2	5	2	4	4	4	4	1	4	1	1	3	4	
39	Жіноч	19	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
40	Жіноч	19	4	3	1	3	4	4	5	1	3	3	5	5	5	3	2	4	4	1	5	1	5	2	4	3	5	5	1	2	2	3	
41	Жіноч	21	4	1	1	4	5	5	5	5	3	4	4	5	1	1	5	5	5	1	5	4	4	4	5	5	4	1	5	3	5	5	
42	Жіноч	20	3	4	2	3	4	4	3	3	3	3	3	5	2	5	3	4	5	3	4	3	4	3	3	2	4	5	4	3	3	5	
43	Жіноч	21	3	3	3	1	2	4	4	4	2	4	4	4	4	3	2	4	2	1	2	4	4	1	2	5	2	1	3	5	2	3	
44	Жіноч	21	3	2	2	3	4	4	3	3	3	4	2	4	4	4	4	4	3	2	3	3	4	2	4	2	4	2	3	4	4	2	
45	Жіноч	21	1	4	3	2	2	3	2	4	1	5	2	1	1	4	5	4	1	4	5	5	5	1	2	5	5	3	4	5	4	3	

Додаток 3

CG:CG		fx		1. Навчаюся, тому що мені подобається обрана професія.																																	
	C	CG	CH	CI	CJ	CK	CL	CM	CN	CO	CP	CQ	CR	CS	CT	CU	CV	CW	CX	CY	CZ	DA	DB	DC	DD	DE	DF	DG	DH	DI	DJ	DK	DL	DM	DN		
1	Стать	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	31.	32.	33.	34.		
30	Жіноч	3	3	3	3	4	2	3	3	3	5	5	3	4	4	4	4	4	3	3	2	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	4		
31	Жіноч	5	5	4	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	4	4	3	3	4	5	1	5	5	3
32	Чолов	4	3	4	3	5	5	3	3	5	3	1	4	4	2	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3	4	3	4	3	4	3	4	2	4	
33	Чолов	4	4	4	2	3	5	3	2	1	3	4	3	3	2	4	5	3	3	3	3	2	3	2	3	3	4	3	2	3	4	3	4	4	3		
34	Жіноч	5	5	5	5	5	3	5	1	1	3	3	1	1	1	2	2	1	5	1	5	4	5	5	5	5	5	5	5	1	3	3	5	5	1		
35	Жіноч	3	4	4	5	4	4	5	5	3	3	4	4	4	3	3	3	3	3	4	4	5	3	4	3	4	3	3	4	4	4	3	3	3	5		
36	Чолов	3	5	5	4	5	3	5	4	3	2	5	4	1	1	1	4	3	4	5	3	4	4	1	4	1	5	4	4	2	4	4	3	5	2		
37	Чолов	4	4	4	2	3	5	3	2	2	3	4	4	4	2	4	4	3	3	3	3	3	3	2	4	3	4	3	3	4	3	4	3	4	4	2	
38	Жіноч	5	2	5	5	5	2	5	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	5	1	5	5	5	5	5	5	5	5	5	1	3	3	5	1	1		
39	Жіноч	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4		
40	Жіноч	5	5	5	5	5	1	5	5	2	2	5	2	2	4	2	3	5	5	1	5	3	5	5	5	4	5	5	5	2	2	1	5	3	2		
41	Жіноч	5	5	5	5	5	3	5	4	3	5	5	3	2	4	5	5	5	5	1	5	5	5	4	5	5	5	3	4	4	4	4	5	5	3		
42	Жіноч	5	3	5	4	5	4	4	3	4	5	3	1	2	4	4	4	5	3	2	3	5	5	4	2	5	5	5	3	4	3	2	4	4	2		
43	Жіноч	4	4	4	4	5	3	4	3	2	4	5	4	2	5	4	4	5	5	3	3	4	5	2	5	5	5	5	5	3	4	2	5	5	5		
44	Жіноч	3	3	3	3	4	2	3	3	3	5	5	3	4	4	4	4	4	3	3	2	4	4	3	4	4	4	4	4	3	3	4	4	4	4		
45	Жіноч	5	5	4	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	5	1	5	5	3	

Додаток И

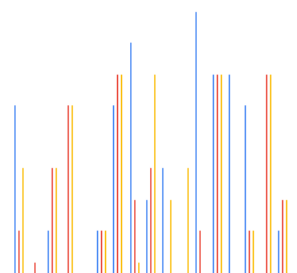
	00	09	00	
1	Стать Шкала «придбання знань»	Шкала «оволодіння професією»	Шкала «отримання диплома»	
2	Чоловік	10	7	4
3	Чоловік	12	10	6
4	Жінка	11	10	4
5	Жінка	5	6	8
6	Чоловік	4	4	7
7	Чоловік	7	5	10
8	Жінка	10	4	3
9	Жінка	3	7	6
10	Жінка	6	10	2
11	Жінка	2	3	7
12	Жінка	7	6	7
13	Жінка	9	2	9
14	Жінка	2	7	2
15	Жінка	6	9	6
16	Жінка	7	2	7
17	Чоловік			
18	Чоловік	3	6	3
19	Чоловік	11	7	10
20	Жінка	12	7	6
21	Жінка	9	9	7
22	Чоловік	3	2	2
23	Чоловік	6	6	6
24	Жінка	8	7	5
25	Жінка	5	3	7
26	Жінка	12	3	9
27	Жінка	4	6	2
28	Жінка	7	8	6
29	Жінка	9	5	7
30	Жінка	2	4	3
31	Жінка	6	7	7
32	Чоловік	3	9	9
33	Чоловік	3	2	2
34	Жінка	5	5	5
35	Жінка			
36	Жінка			
37	Жінка			
38	Жінка			
39	Жінка			
40	Жінка			
41	Жінка			
42	Жінка			
43	Жінка			
44	Жінка			
45	Жінка			
46	Жінка			
47	Жінка			
48	Жінка			
49	Жінка			
50	Жінка			
51	Жінка			
52	Жінка			
53	Жінка			
54	Жінка			
55	Жінка			
56	Жінка			
57	Жінка			
58	Жінка			
59	Жінка			
60	Жінка			
61	Жінка			
62	Жінка			
63	Жінка			
64	Жінка			
65	Жінка			
66	Жінка			
67	Жінка			
68	Жінка			
69	Жінка			
70	Жінка			
71	Жінка			
72	Жінка			
73	Жінка			
74	Жінка			
75	Жінка			
76	Жінка			
77	Жінка			
78	Жінка			
79	Жінка			
80	Жінка			
81	Жінка			
82	Жінка			
83	Жінка			
84	Жінка			
85	Жінка			
86	Жінка			
87	Жінка			
88	Жінка			
89	Жінка			
90	Жінка			
91	Жінка			
92	Жінка			
93	Жінка			
94	Жінка			
95	Жінка			
96	Жінка			
97	Жінка			
98	Жінка			
99	Жінка			
100	Жінка			

Додаток І

=BE12+BN12+BI12+BJ12+BL12+BT12+BVI12+BWI12+BX12+CA12+CC12+CD12+CE12+72

DS	DT	DU	DV	DW	
		Знайти суму балів для питань, не зазначених зірочкою	Знайти суму для зазначених зірочкою питань	Результат	
			99	51	48
			111	65	46
			110	61	49
			112	41	71
			119	53	66
			110	62	48
			107	63	44
			111	51	60
			105	65	40
			122	64	58
			114	63	51
			113	47	66
			114	53	61
			122	46	76

«Золоті професії»
«Зма»

DU	DV	DW
Знайти суму балів для питань, не зазначених зірочкою	Знайти суму для зазначених зірочкою питань	Результат
99	51	48
111	65	46
110	61	49
112	41	71
119	53	66
110	62	48
107	63	44
111	51	60
105	65	40
122	64	58
114	63	51
113	47	66
114	53	61
122	46	76
99	51	48
111	65	46
110	61	49
112	41	71

DU	DV	DW
Знайти суму балів для питань, не зазначених зірочкою	Знайти суму для зазначених зірочкою питань	Результат
113	47	66
114	53	61
122	46	76
99	51	48
111	65	46
110	61	49
112	41	71
119	53	66
110	62	48
107	63	44
111	51	60
105	65	40
122	64	58
114	63	51
113	47	66
114	53	61
122	46	76

АНОТАЦІЯ

Нікульшина А-С. А. Психологічні особливості мотивації до професійного навчання студентів-психологів. Рукопис.

Дослідження на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 053 «Психологія», Львів. 2022.

У першому розділі розкрито сутність поняття «мотивація» з точки зору навчальної діяльності. Досліджено теоретичні основи мотивації студентів-психологів, узагальнено існуючі види та методи мотивації. Розглянуто проблематику мотивації навчання у вищому навчальному закладі. Обумовлено значимість мотивації студентів як головного чинника успішності в навчальній діяльності. Обґрунтовано важливість різноманітних чинників, що впливають на систему мотивації студента. Другий розділ містить емпіричне дослідження. Досліджуються питання мотиваційних факторів та їх вплив на ефективність навчання. Доведено взаємозв'язок мотивації та стимулювання студентів із врахуванням їх потреб, мотивів та стимулів задля ефективного навчального процесу. З'ясовано, що студентам найбільше притаманні: потреба в саморозвитку і спілкуванні, впевненості, міжособистісній взаємодії, знаннях та досвіді. Виявлено те, що з віком збільшується рівень впевненості, оскільки студенти бажають відповідальніше сприймати те, на що здатні, над чим варто попрацювати і до чого докласти ще більше зусиль.

На основі опрацювання теоретичних та практичних матеріалів зроблені відповідні висновки та обґрунтовано конкретні пропозиції.

Ключові слова: мотивація, мотив, потреба, впевненість, стимул, самооцінка, навчальна діяльність, успішність, активність, цілеспрямованість, відповідальність.

Nikulshina A-S. A. Psychological features of motivation for professional training of students-psychologists. Manuscript.

Research for the bachelor's degree in specialty 053 "Psychology", Lviv. 2022

The first section reveals the essence of the concept of "motivation" in terms of educational activities. The theoretical bases of motivation for students-psychologists are investigated, and the existing types and methods of motivation are generalized. The issue of motivation to study at a higher educational institution is considered. The importance of student motivation as the main factor of success in educational activities is conditioned. The importance of various factors influencing the system of student motivation is substantiated. The second section contains empirical research. The issues of motivational factors and their influence on the effectiveness of learning are studied. The interrelation of motivation and stimulation of students taking into account their needs, motives, and incentives for an effective educational process is proved. It was found that students have the most: need for self-development and communication, confidence, interpersonal interaction, knowledge, and experience. It has been found that the level of confidence increases with age, as students want to take more responsibility for what they are capable of, what to work on, and what to put even more effort into.

Based on the elaboration of theoretical and practical materials the corresponding conclusions are made and concrete offers are substantiated.

Keywords: motivation, motive, need, confidence, stimulus, self-esteem, educational activity, success, activity, purposefulness, responsibility.

Рецензент:

Олександр Куций, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри практичної психології Інституту управління, психології та безпеки Львівського державного університету внутрішніх справ